

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Rubinek Gyula az OMGE igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buda Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Hol vannak a gazdák?

A minap megalakult az általános, egyenlő és titkos választói jog ligája, melynek elnökül Bánffy Dezső bárót választották meg. Meglehetősen változatos névsorból áll a ligázó társaság; kevert, mint a buja rét virágzata.

Ott láttuk az alapítók között a mozgótöke néhány tipikus képviselőjét és ott láttunk egypár prononszirozott nemzetközi szociáldemokratát, akik a kapitalizmus ellen viszik a harcot. Ezek tehát mindketten az általános választói jog révén akarnak boldogabb jövőhöz jutni: a tőkegyűjtők is, a tőkeellenesek is. Szellemi közösségben vannak a ligával a nemzetiségi agitátorok; nekik a radikális reform természetesen a saját bomlasztó céljaikra kell; a másik része a társaságnak sován magyar politikát akar csinálni. És ezeknek a szemközt álló törekvéseknek mind az általános választói jog a kiszemelt eszköze!

Egy eszmében azonban mégis csak őszintén egyesültek a ligázók: szidták a konzervatív, feudális, agrárius és junker társadalmat. E sokféle elnevezés látszólag sokféle fogalmat jelent, de csak látszólag, mert nemde, tisztelt gazdatárs, te már megtanultad, hogy mikor a konzervativizmust, a feudalizmust, a junkert vagy az agrárt szidják, mindannyiszor neked kell csuklani. A dolog ugyanis úgy áll, hogyha a gazda véletlenül főnemes, akkor okvetlenül feudális; ha a földfelosztás tana ellen aggályai vannak, akkor reakciós; ha automobilon jár: konzervatív; ha régi módi homokfutóra ül: junker és amint életjelt ad magáról a politikában: agrárius.

Mit csináljon a mezőgazda, hogy egyszerűen kifogástalan gazda maradjon és hogy a közigazdasági élet harmóniáját keresők meg legyenek vele elégedve? Erre a nehéz kérdésre igen szellemes feleletet adott Sándor Pál, a ligázók egyik vezérszónoka s egyik oszlopos ápolója a közigazdasági élet harmóniájának.

Sándor Pál azt mondja, hogy különbséget kell tenni az agráriusok és a mezőgazdák között. A gazdát ők nem támadják, de abba már nem lehet belenyugodni, hogy (itt jönnek a prédikátumaink) a klerikalizmus és a feudálizmus a maga zsebére és előnyére akadályozzon meg üdvös reformokat, „amely akadékoskodás miatt olyan nagy a drágulás, hogy már senkisé tud megélni”. Ahá, tehát itthon vagyunk.

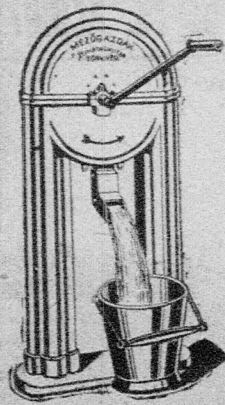
Az nekik a gazda, a kifogástalan gazda, aki megműveli a földjét, elveti a búzáját s aztán eljár a templomba imádkozni, hogy a búzának annakidején jó ára legyen. Idáig nincs panasz ellene. De mihelyt a gazda arra gondol, hogy termésének értékét például vámpolitikai téren vagy a börzei élet szabályozásával megvédje, nyomban rásütik a vád bélyegét, hogy önző osztályérdeket tol előre és megbontja a harmóniát. Sokszor kíváncsi voltam már arra, miért szabad csak éppen Sándor Páléknak képviselniök a maguk érdekeit, még pedig ugyancsak féktelen agresszivitással, hiszen ők sokszorta kedvezőbb helyzetben vannak a mi gazdáink átlagánál; hanem erre azt mondják, hogy: hja, paraszt, az más!

Mondhatom pedig, sehol a világon

nem tartják be a gazdák az önmérsékletnek azt a mértékét és sehol annyira el nem hanyagolják a maguk ügyét a köztereken, mint éppen a magyar gazdák. Mert igaz, a képviselőházba elég földbirtokos szokott kerülni, de hogy ezek nyomokat hagyának maguk után a törvényalkotásokban, azt már aligha bizonyítani tudnák Sándor Pálék. Törvényhozásunk az utolsó években szociális téren lefőzte a külföldi államokat, az iparfejlesztésre is sok millió megszávatott—és a mezőgazdaság kapott ezalatt egy törvényt az állattenyésztésről, de a szükséges pénzalap nélkül; tarisznyát, abrak nélkül. Zsebkendőt vesznek elő a kereskedő urak, mikor a drágaságról beszélnek, mintha ők olcsójánosok lennének és a rut önzés bizonyítékaként hivatkoznak a magas buzaárrakra, mintha a buza ára mindenütt a világon meg nem drágult volna a rossz termés miatt, mintha ehhez a feudalizmusnak meg a konzervativizmusnak valami köze volna!

Alulról és felülről a demagógiának több fogását sehol a világon nem alkalmazzák a földbirtokosok ellen, mint éppen minálunk és úgy látom, sikerrel, mert már-már beléjük fojtották a lelket. Különös terror alá került ez a magyar gazdatársadalom.

Sándor Pálék messiásokként szónokolnak, krisztusi kijelentéseket tesznek és szövetkeznek minden veszedelemmel, hogy megteremtsék az új Magyarországot. És látok nagynevű magyar családokat, melyeknek nincs nagyobb bűnük, minthogy bírnak egy darabot a magyar földből a hozzáfűződő tradíciókkal együtt és hogy ezt a darab földet nemzedékükre akarják

A serleges rendszerű

zuhatag kutat

a gazdasági, vasuti és katonai szakközvegek a **legjobbnek ismerik el**, mert legkönnyebb hajtásu, óriási vízhozamu és fagymentes. ■■■■ Kérjen árjegyzéket a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetétől, Budapest, V., Alkotmány-u' cza 31.

Mai számunk 20 oldal.

hagyni a tradíciókkal együtt. Ezeknek szavukat is alig hallani. Közömbösen vagy fázósan visszavonulnak minden agitációtól s nyomuk is alig van ott, ahol a jövő Magyarország sorsát kovácsolják. Ellenben Jászi és Garami elvtársak szónoklatától izzik a levegő, kiknek füge csapata kövel és tojással üti halántékán a nem tetsző nézetüket. Apáink ezt a földet a fegyver erejével hódították meg; úgy látom, az új Magyarországot záptojásokkal akarják megszerezni.

A tojásgárdának áll most a világ.

Nem csodálom aztán, ha a korszerű kormány igazságügyi minisztere azon kezdi a mesterségét, hogy a nemzetiségi és a szocialista izgatók összes politikai pereit törölteti. Nem csodálom, ha a földművelésügyi miniszter agrárprogramja kimerül a gabonatermés állagának emelésében, hogy a tisztelt miskolci választók olcsóbban étkezhessenek. A nemzeti értelmiség teljesen összegabalyodott, a gazdatársadalom elbujt az eső elől az odujába s ami ma orditva vezényel, irányít és dühít, az az utca és az utcával kacérkodó.

A földbirtokosokat nem látom saját érdekeik védősánczain. Aki még érdemesnek tartja egy kardcsapást váltani az ország jövőjeért, az vezrik pártpolitikai célokért, melyek gyakran természetes érdekeivel teljesen ellentétes irányzatokba sodorják. De szemérme tiltja azt, hogy észszerű és jogos érdekeiből csak egy szócskát is a politikai lobogóra írjon.

A szocialista munkások lobogója alatt vezetnek most elő az ország és az emberiség legmagasabb érdekeit, pedig földnélküli mezőgazdasági és ipari munkás alig van egymillió, míg csak a földbirtokosok száma kétmillióháromszázezer. Azért mégis az a köz és emez az osztály.

A kereskedelem egytizede az agrár-érdekeltségnek. Azért mégis amaz az országos érdekek katedrójáról szónokol, emez pedig úgy szerepel, mint az egyetemes érdekektől elszigetelt, exkluzív csoport.

Kezdetől fogva azt látom, hogy különböző frázisok és jelszavak alatt tulajdonképpen az agrártársadalom sarokbaszorítására indult meg az újkor radikális forradalom. Bámulom, hogy a gazdatársadalom irányadó tényezői a vidéken ezt észre nem veszik, hogy a termelő falvak ellen való mozgósításra nem felelnek hadüzenettel.

Az OMKE. szervezetei s a szocialisták szervezetei tisztában vannak céljaikkal, programjaikat véreskardként hordozzák körül. De arról még hirt sem hallottunk, hogy a képviselőjelöltől gazdaprogramot követeltek volna. Ellenkezőleg. Akik idáig egy emberöltőn át hiven képviselték a mezőgazdaság érdekeit s helytállottak mindvégig a képviselőházban is, azok nem találják honukat a hazában. Pedig ma még a választók kétharmadrésze egyenesen mezőgazda.

Ha úgy végződik a választási mozgalom, ahogyan megindult, Sándor Pálnak csakugyan igaza lesz, mert ő marad felül a ligájával s javára Jászi, Garami és — Vlád Aurél, a záptojások hadtestparancsnokai nyerik meg ezt a csatát.

Az agráriusok pedig üzhetik a Sándor Pál által nekik szánt harmónikus és hazafias foglalkozást: mehetnek trágyát teregetni.

By.

Szocialis törvényhozás a külföldön az 1909. év második felében.

Luxemburg.

A luxemburgi kamara elfogadta a mezőgazdasági munkások balesetbiztosításáról beterjesztett törvényjavaslatot. A törvényjavaslat szerint biztosításra kötelezettek a kisbirtokosok, kertészek, erdészek, ugyisint baleset ellen biztosítani kötelesek a földbirtokosok a cselédeiket, munkásaikat, valamint azokat a dolgozó gyermekeiket, akik már nem iskolakötelesek. Magának a kisbirtokosnak és feleségének azonban csak abban az esetben kell magát biztosítani, ha jövedelmük nem haladja túl az 1000 márkát. Az üzemvezetőknek a járulékaik, amit ezek csak egyedül fizetnek, két szempont figyelembevételével számítják ki és pedig a munkabér nagysága és az üzem veszélyességi foka szerint. Ehhez képest a mezőgazdasági négy veszélyességi osztályba sorozzák és pedig: kisüzem, középüzem, nagyüzem, erdészet. A balesetbiztosító intézet a következő támogatást biztosítja tagjainak: 1. Az első tizenhárom hét alatt az illető kerületben, amelyben a baleset történt, a betegsegélyző intézet a szerencsétlenül járt tagnak ingyen orvosi gyógykezelést, orvosságokat és bizonyos körülmények között kórházi ápolást is nyújt. Az okozott költségeket a mezőgazdasági balesetbiztosító-pénztár azután megfizeti az illető intézetnek. 2. A tulajdonképpeni tevékenysége a balesetbiztosító intézetnek csak a baleset után való 14-ik héten kezdődik. Az orvosi kezelés mellett baleseti járadékot nyújt a szerencsétlenül jártnak, amely járadékot csak a nagysága attól függ, hogy a biztosított tag munkaképességét mennyire csökkentette a szerencsétlenség. Ha a munkás meghalt,

a visszamaradottak kártérítést kapnak. A mezőgazdasági balesetbiztosító pénztár az ipari baleset-pénztártól teljesen elkülönítve működik, mindkettőnek az igazgatása azonban ugyanazon igazgató alá tartozik, aki mellett a mezőgazdasági intézet kezelésében egy, a mezőgazdasági biztosítottak köréből kikerülő bizottság segítkezik. Az ügykezelés apróbb részleteit kormányhatósági rendelet szabályozza.

Bajorország.

A kisbirtokosok számára közösi balesetbiztosító intézeteket létesítettek Bajorországban. Az önálló kisgazdák ugyanis nem tagjai a betegsegélyző pénztárak, a balesetbiztosítóba azonban önkéntes járulékbefizetéssel beléphetnek. Minthogy azonban a mezőgazdasági balesetbiztosító pénztárnak csak a betegség 14-ik hetétől kezdve adnak segélyt, a megelőző 13 héten keresztül a kisbirtokosok minden segély nélkül maradnak. Ezen állapot megszüntetése céljából szervezték a közösi balesetbiztosító pénztárakat, melyek szövetkezeti alapon működnek. A pénztárak a házi és mezőgazdasági szerencsétlenség esetén 90 napig (13 hétig) nyújtanak segélyt. A fizetendő járulékok alacsonyok, minthogy a pénztári hivatali állásokat díjtalanul látják el.

Angolország.

A múlt év július 30-án szavazták meg az angol parlamentben a munka közvetítéséről szóló törvényt (Labor Exchanges Act). E törvény a kereskedelmi minisztériumot felhatalmazza, hogy a szerinte alkalmas helyeken munkaközvetítő intézeteket létesítsen és fenntartsion, vagy ily intézeteket, ha azokat más személyek vagy hatóságok tartják fenn, segélyezzen, avagy ezeknek intézeteivel egyetértőleg járjon el a munkaközvetítésben. A kereskedelmi minisztérium minden ilyen intézetet, akár a törvény életbelépése előtt, avagy az után keletkezett, átvehet, amennyiben megegyezett az intézet fenntartóival és minden ilyen intézet jogosult a saját munkakörét a kereskedelmi minisztériumra átruházni. Ami magát a munkaközvetítést illeti: a törvény szerint senkit sem érhet semmiféle hátrány azért, ha a munkaközvetítő által felajánlott állást amiaut utasítja vissza, mert a saját szakmájának munkaviszonyaiból származó ellenségeskedés van az illető helyen, vagy a felajánlott bér alacsonyabb, mint amilyen az illető szakmában azon a vidéken szokásos.

A törvény feljogosítja a kereskedelmi minisztériumot, hogy szükség esetén szakértőkből álló bizottságot küldjön ki, amely tanácsal szolgáljon a munkaközvetítés ellátásában. A kereskedelmi miniszter januárban 130 munkaközvetítő irodát állított fel, amelyek az egész országban szétszórva fekszenek; de ezek számát még szaporítani fogják. A munkaközvetítés szempontjából tíz kerületre akarják osztani az országot, mind-egyiket egy-egy középonttal. A létesítendő intézetek háromfélék lesznek a városok nagysága szerinti beosztással. Az első esztendő költségvetése 65,000 font (koronában 1.560.000). Ezt azonban csupán szervezésre és berendezésre szánták; az intézet munkájának ellátására 800

A LEGTÖKÉLETESEBB GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK, ipari fel-
stabilgék, „ERGOMOBIL” kaphatók az
BENZINLOKOMOBILOK

Welger-féle szabad.
önműködően kötöző

SZALMAPRÉSELEVÁTOROK (kizárólagos gyártási jog), cséplésre, szántásra és fuvarozásra egyaránt alkalmas

UTIMOZDONYOK,

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T.-nál, Budapest, Váci-ut 19. szám.

TÖREK ÉS POLYVAFUJTATÓ UJ CSÉPLŐKÉSZLETÜNK
A MAGYARÓVÁRI GAZDASÁGI-AKADÉMIA GAZDASÁGÁBAN.

apnak. A mező-
az ipari baleset-
müködi, mind-
egyanazon igaz-
mezőgazdasági
gazdasági bizto-
sági segédkezik
kormányható-

Bajorország.

égi balesetbiz-
Bajorországban. Az
tagjai a beteg-
zatosítókba azon-
el beleférhetnek.
égi balesetbiz-
ég 14-ik hetétől
előző 13 héten
a segély nélkül
betéte emelhető
első pénztáratok
bővödnek. A pénz-
szerencsétlen-
nyújtanak segélyt
nak, minthogy a
ulánul látják el

Angolország.

avazták meg az
közvetítéséről
Act). E törvény
felhatalmazza
munkaközve-
mentartson, vagy
személyek vagy
zen, avagy ezek-
on el a munka-
miszterium min-
ny életbe lépése
átvéne, amely-
mentartóval és
a saját munka-
munka átmozgá-
illetve: a törvény
elő hátrány azért,
alott állhat annak
majának munka-
kérdés van az
ber alacsonyabb,
am azon a vidé-

kedelmi minisz-
szakterületből álló
szolgálaton
A kereskedelmi
közvetítő irodák
országban szét-
mát még szapo-
szempontjából
országot mind-
létesítendő inté-
ások nagysága
szendő költség-
1.560.000). Ezt
berendezésre
állítására 800

MEZŐGAZDASÁGI ÉRDEKEK.

19. SZÁM.

főnyi hivatalokra és segédszemélyzetre lesz szükség és ezek javadalmazására évenként 95,000 fontot, 2.280,000 koronát szántak.

E törvényvel és annak végrehajtásával Angliában az állam vette a kezébe a munkaközvetítésnek oly rendkívüli fontos kérdését. A munkaközvetítésnek állami kezelése míg egyrészt hiányt tölt be, másrészt nem sért semmiféle érdeket.

Spanyolország.

A spanyol parlamentben a sztrájkjogot iktatták törvénybe. A törvény szerint a munkáltatóknak és a munkásoknak egyaránt joguk van érdekeik védelmére egyesületet alakítani és a sztrájkot vagy kizárást foganatosítani. A törvény azonban szabadságvesztéssel, avagy 5—125 pezetáig terjedő pénzbüntetéssel sújtja azt, aki fenyegetés vagy erőszak által igyekszik valakit az egyesület megalakítására, vagy sztrájkban, illetőleg kizárásban való részvételre kényszeríteni. Nyilvános erőszakoskodás ily esetekben mindenesetre szabadságvesztést von maga után és pedig a vezető bujtogatók ellen a legszigorubb büntetés szabandó ki, a többiek ellen a legkisebb. Amennyiben valamely sztrájk a városnak világításával vagy vízzel való ellátását veszélyeztetné, avagy a gőzvasutak rendes menetét akadályozná, avagy a kórházi betegek ellátását veszélyeztetné: a sztrájk vagy kizárás 8 nappal előbb bejelentendő a hatóságnak. Öt nappal előbb jelentendő be az a sztrájk vagy kizárás, amely a közúti vasut forgalmát akadályozná, avagy a lakosságot valamely általános szükségletet képező eszköz használatától megfosztaná. Amennyiben ezeket a bejelentéseket elmulasztják megtenni: a vezetők és bujtogatók szabadságvesztéssel bünhődnek.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Paikert Alajos.

Uj gazdaszövetség Angliában.

Az angol gazdaszövetség, az 1908. évben alakult „National Farmers Union” példátlan sikerrel működik és fejlődik a szigetországban. Olvasóink előtt ismeretes, mily kiváló eredményt használtak fel ezen rendkívül agilis testület vezetői agrárprogramjukat a most lefolyt választásoknál és bizonyos, hogy az eddig Angliában teljesen elhanyagolt agrárérdekek az új parlamentben számos képviselőnek céltudatos és határozott támogatására számíthatnak. Az új angol képviselőház azonban minden valószínűség szerint rövidéletű lesz, mert amint azt előre jeleztük, a mai kormány oly gyenge többséggel rendelkezik épp a legfontosabb kérdésekben, hogy az új választások szükségessége mindinkább előtérbe lép. A jelenlegi liberális kormány igyekezete a lordok befolyását letörni és egyáltalában a nagybirtokot a minimumra redukálni. Ezen irány azonban oly erős ellentétállással találkozunk az ország minden részében, — sőt már a lefolyt választások eredményei is ezen igyekezet ellen demonstráltak — hogy most egy új gazdaszövetség, a „Land Union” keletkezett Pretymán ismert agrárius képviselő elnökelete alatt, amely elsősorban a földtulajdon védelmét tűzte ki feladatául.

Érdekes az új Unió prospektusának némely részlete, amely világossá teszi, miért fordul az új szövetség oly elszántsággal az angol kormány nagybirtokellenes politikája ellen:

„A földbirtok védelme égető kérdéssé vált, amióta felelős kormányunk egyenesen megtagadta a földnek magántulajdonát ez országban. Ezt azon agitációk nyomása alatt tette, ame-

lyet a Fabianok, a Henry George követők, a szociálisták és többen mások, kik a legtöbb szociális kérdésben erősen eltérnek egymástól, de abban az egy óhajban találkoznak, hogy mások tulajdonát maguk részére megszerezzék, éveken át előkészítettek.

A „Land Union” alapítása nem párttaktikából történt, hanem egy sereg olyan elszánt embernek természetszerű csoportosulása, akiket váratlanul támadtak meg és immens veszélybe sodortak.”

Az új szövetség legközelebbi ülését május 5-én tartja a Queens Hallban.

△ A világ gyapjatermelése és az ideji kiállítások. A világ gyapjatermelése — amennyire a rendelkezésre álló statisztikai adatokból megállapítható — évek óta állandóan 2³/₄ millió bál, tehát ha esőkként nem is, de emelkedést sem mutat s nem tart lépést a növekvő szükséglettel. A közel jövőben pedig alkalmasint a gyapjatermelés hanyatlására lehetünk elkészülve, mint-hogy a juhállomány csaknem mindenütt, még a tengerentúli országokban is esőkként van s a kecsketenyésztésnek egy-két államban tapasztalható fellendülése sem képes a visszafejlődést ellensúlyozni. A kimutatható együttes juh- és kecskeállomány az 1891—95. évek átlagában 551.2 millió darab volt, amiből Európára 205.5 millió, a többi világrészekre 346.7 millió esett, míg az 1906—1910. évek átlagában ez az együttes létszám már csak 527.2 millió darab volt, amiből 194.8 millió jut Európára és 332.4 millió a többi világrészekre. Ebben a kimutatásban azonban nem foglaltatnak benn az ázsiai Oroszországra, Venezuelára, Columbiára, Oranjerára, Perurára, Chilere, Ecuadorra és Bolíviára vonatkozó, jórészt pontosan meg sem állapítható adatok. A juhtenyésztés további hanyatlásának feltartóztatására a még nagy mértékben külterjes, sőt kezdetleges gazdálkodást folytató délamerikai államok hivatnak, ahol ez állattenyésztési ág fokozott mértékben való felkarolásának előfeltételeit a kedvező természeti viszonyok biztosítják.

△ A hamburgi vándorkiállításról. Mint már megírtuk, a Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft ideji vándorgyűlését Hamburgban tartja és annak kapcsán rendezte ugyanott június hó 2—7. napjain huszonegyedik vándorkiállítását, amelyre a napokban érkezett átiratában az OMGE. utján meghívta a magyar gazdaközönseget is. A kiállítás a város belsejében levő Heiligengeistfelden lesz, amely kitűnő fekvésénél és egész berendezésénél fogva pompás kiállítási terület, csak-hogy a D. L.-G. vándorkiállításainak nagy arányaihoz képest esetleg kissé szűknek fog bizonyulni. A nevezési határidő már lejárván, a beérkezett részvételi bejelentések száma némi előzetes képet ad a kiállításról. Noha a nevezéseket helyszűke miatt csak korlátozott számban fogadták el és a kiállítási szabályzatot is szigorították, bejelentett 670 ló, 1332 darab szarvasmarha, 822 darab juh, 815 darab sertés és 228 darab kecske, csaknem kizárólag valamennyi északnémet vidékekről való tenyésztés. A bejelentett lovak közül 512 darab luxusló, a többi hidegvérű igasló, a szarvasmarhák tulajdoni része feketetarka és pirostarka lapfajta, a juhek fele merinó, a benevezett sertések száma nagyobb, mint bármely eddigi vándorkiállításon volt s köztük 450 darab nemesített belföldi fajta. Ezenkívül nagyszámu baromfi, házinyul, juhászkutya és édezvizi hal is látható lesz a kiállításon. A gépkiallításra mintegy nyolcezer gép és mezőgazdasági szerszám van

bejelentve, köztük 125 ujdonság. Itt különösen korlátozni kellett a bejelentések elfogadását, mert míg a lipcei vándorkiállításon 83 ezer m² volt a gépkiallítás területe, Hamburgban csak 36 ezer m² áll rendelkezésre. Felette gazdagnak ígérkezik a tejgazdasági csoport és érdekes lesz a mezőgazdasági egyesületek és szövetségek külön kiállítása. A hamburgi kiállítás után a D. L.-G. tagjai részére lefeljebb 25 résztvevővel két hétig tartó tanulmányi kirándulást rendez Schleswig-Holstein mezőgazdasági szempontból érdekesebb tájaira.

△ A svájci gazdaszövetség nemzeti tejjárjegyző irodája most tette közzé a folyó év első harmadáról szóló jelentését, amelyhez kormányok és egyes gazdaszövetségi testületek Angliából, Németországból, Franciaországból, Olaszországból, Magyarországból, Ausztriából, Belgiumból, Németalföldről, Svédországból, Norvégiából és az Egyesült-Államokból szolgáltatott adatokat. A jelentés az általános gazdasági helyzet fokozatos és tartós javulásának megállapítása után mindenekelőtt rámutat a takarmányárak mérsékelt emelkedésére, amely irányzat alól csak Magyarország és Ausztria képez kivételt. A tejtermelés mennyiségileg lényegtelen esőkként mutat az 1909. év első harmadával szemben a legtöbb államban, csak Olaszországban, Ausztráliában és Újzelandban találkoznak némi emelkedéssel. A tejnek közvetlen fogyasztásra és süritésre való felhasználása mindjobban emelkedvén, a vaj- és sajtkészítésre felhasznált mennyiség aránya alábbszállott, Olaszország kivételével a tejárak emelkedő irányzatot mutatnak és további szilárd áralakulás várható. Javult

Cséplésre porosz KÖSZÉN
90—130 fillérért métermázsánként kapható

VAMOS FÜLÖP
szénnagykereskedőnél
BUDAPEST,
U., Honvéd-utca 3/b.

Legjobb beszerzési forrás hazai, ostravi, karwini és poroszszenre, koksza, antraczitra, kovácsszénre.

a sajt- és vajpiac helyzete is, a jobb minőségű árut jobban fizetik, mint a múlt év első harmadában és valószínű, hogy a fogyasztásra, valamint a süítésre szolgáló tej, ugyiszintén a sajt ára a második évharmadban is a jelenlegi szintvonalon marad, míg a vajárak némi ellanyúlására számíthatni, kivált a pünkösdi utáni időben.

△ **Spanyolország multévi búzatermése,** a most közzétett végleges hivatalos kimutatások szerint, 36-99 millió métermáza volt, vagyis 5 millió q-val több az 1901-1905. évekre kiszámított átlagtermésnél. Másfél évtizede nem volt Spanyolországnak hasonló kiváló termése, amiből kiváltképpen Burgos, Segovia, Soria és León tartományok vették ki a részüket. Mindazonáltal Spanyolországnak búzabevitelre is volt szüksége, ami az 1908. évhez képest 13% emelkedést mutat, de jóval kisebb a megelőző évek bármelyikének búzabevitelénél.

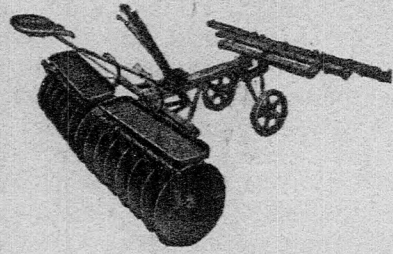
— **Uj vajtörvény Dániában.** A dán törvényhozás előtt egy oly törvényjavaslat fekszik, amelyvel a dán vaj hírnevét a kormány megerősíteni óhajlja. A javaslat szerint a vaj Dániába más konzerválószerezrel, mint konyhasóval kezelve nem hozható be, nem szállítható keresztül és nem bocsátható áruba. Továbbá tilos 16%-nál nagyobb víztartalmu vajat kivinni, vagy Dánián keresztül szállítani, a belföldi fogyasztás céljaira azonban egész 20% víztartalomig forgalomba hozható a vaj, ha csomagolásán fel van tüntetve, hogy „víztartalmu vaj”. A javaslatot azzal az indoklással terjesztette be a kormány, hogy Angliába 16%-nál nagyobb víztartalmu vaj bevitele tilos, tehát Dániának, amelynek legfőbb fogyasztópiaza Anglia, érdeke, hogy az ennél nagyobb víztartalmu vaj külkereskedelmi forgalomba bocsátását eltiltsa. Sőt a transito forgalmu vajra is ki kellett terjeszteni e megszorítást, mert ma gyakori az oly visszaélés, hogy idegen vajat átrakodnak Dániában, ott ráütik a dán bélyeget és mint dán vajat bocsátják tovább forgalomba.

△ **Uj gazdasági érdekképviseleti szervezet Ausztriában.** Az osztrák birodalmi tanácsban képviselt tartományok gazdatanácsai (Landeskulturrat) és gazdasági egyesületei régóta érezték olyan központi szervezet hiányát, amely egyrészt összekötő kapcsolatot teremtené közöttük, másrészt irányító szerepet venne minden olyan mezőgazdasági kérdés elbírálásánál, amely nemcsak egyes tartományok partikuláris érdekeit, hanem az egész birodalmat érinti. Eddigéig az osztrák kormány többnyire a bécsi cs. k. gazdasági egyesületet hívta fel ily esetekben véleményadásra s a bécsi egyesület a tartományi gazdatanácsok és gazdasági egyesületek véleményének bekérése után szokta megadni válaszáat. Egy központi szervezete van ugyan az osztrák gazdátársadalomnak a Zentralstellében, de ez kizárólag agrárpolitikával foglalkozik és gazdasági szakkérdések, műszaki ügyek stb. tárgyalása nem tartozik alapszabályai szerint sem munkakörébe. Mivel pedig az egyes tartományok gazdatestületei között való érintkezés állandósítása éppen a gyakorlatban felmerülő közös érdekű szakkér-

dések megvitatása szempontjából kívánatosnak látszott, a bécsi gazdasági egyesület elnökének, Ehrenfels bárónak kezdeményezésére mult héten tartották meg Bécsben a gazdatanácsok és tartományi gazdasági egyesületek elnökeinek első konferenciáját, amely Ehrenfels báró elnökévé, Thun Jaroslaw grófot alelnökévé és Häusler József dr. bécsi gazd. egyesületi főtitkárt jegyzőjévé választván, kimondotta az elnöki értekezlet állandósítását és az elnököt bizta meg azzal, hogy a felmerülő szükséghez képest esetről-esetre az évenkénti rendes összejöveteleken kívül is tanácskozássra hívja egybe az állandó elnöki értekezlet tagjait. Az ügyviteli szabályok megállapítása után a konferencia munkatervét vették tárgyalás alá és elhatározták, hogy a mezőgazdasági tudomány gyakorlati irányu fejlesztését támogatják, egy központi vetőmagmérésítő intézetnek közöltségen való létesítését szorgalmazzák, a gazdasági számvitelnek minél több gazdasági üzembe való bevezetését állandóan sürgetik és elősegítik, az egész birodalomra egységes mezőgazdasági kiállítási és díjazási szabályzatot dolgoznak ki, közreműködnek a mezőgazdasági statisztikai hirszolgálat és hivatalos termésbevételek reformjában, támogatják a szövetségi mozgalmat és megteszik az előkészítő lépéseket egy központi agrárbank létesítésére, amely főképpen a mezőgazdasági ipar fejlesztését és a belterjesebb kulturára való áttérést szolgálja. Végül felvették a munkatervbe időnként felmerülő, a mezőgazdaságot érintő vámpolitikai és tarifális kérdések megvitatását, az általános polgári törvénykönyv és az adótörvények reformjának előkészítését és mezei munkásokvetítő központ létesítését. A konferenciát követő díszében Bienerth báró miniszterelnök is megjelent, aki pohárköszöntőjében melegen üdvözölte az osztrák gazdák új központi szervezetét.

△ **Innen-onnan.** Az 1847-ben alapított *bonnoppeldorfi porosz királyi mezőgazdasági akadémia*, amely az akadémia címet 1861-ben nyerte el, fennállása alatt 6121 gazdát képezett ki, az utóbbi években a hallgatók száma 500 körül volt. Az akadémia — mint önálló főiskola — szoros kapcsolatban áll a jóműri bonni egyetemmel, amennyiben hallgatói beiratkozhatnak az egyetem bölcsészeti karán s viszont a bölcsészeti kar hallgatói mint vendég-hallgatók látogathatják az akadémia egyes előadásait is. Ennek megfelelőleg az akadémia tanterve kettős czélt szolgál, t. i. egyrészt teljes tudományos kiképzést nyújt a mezőgazdasági és a külön tanfolyamon előadott kulturmérnöki tudományokból, másrészt pedig módot ad a bonni tudományegyetemen a jogi és államtudományokkal foglalkozó hallgatóknak arra, hogy későbbi hivatásuk gyakorlati szükségletéhez mérten megismerkedhessenek a mezőgazdasági tudományok alapelveivel és megfelelő képet nyerjenek a gyakorlati gazdálkodásról. A tanév két félévre oszlik, a téli félév október 15-től március közepéig, a nyári félév április közepétől augusztus elejéig tart. Az akadémia 400 ezer márkánál nagyobb évi költségvetéssel dolgozik, amit a tandíjakon kívül saját alapjainak jövedelméből és a porosz kincs-

tár hozzájárulásából fedez. Az intézet kebelében a mezőgazdasági és kulturmérnöki fekvások mellett kitünően vezetett talajmívelési és növénytermesztési kísérleti állomás, állatorvosi intézet, üzemtani állomás, vegykísérleti állomás, növénytani és állatleletani, gépkísérleti és kertészeti állomások állanak fenn, a hallgatók gyakorlati irányu kiképzésére szolgál továbbá az akadémia 125 hektár kiterjedésű mintagazdasága és több jól felszerelt szeminarium. A teljes tanfolyam két éves, melynek befejeztével a hallgatók vizsgát tehetnek és oklevelet nyernek; a mezőgazdasági tanári képesítéshez hat félév hallgatása és külön vizsgálat szükséges. — Most folynak a *francia kamarai választások*, amelyek eredménye elé természetesen egész Franciaország nagy érdeklődéssel tekint. Az előző kamara feloszlása előtt még megszavazta az agkori biztosításról szóló, a szenátustól több módosítással visszaküldött javaslatot, amely kötelezőleg 11 millió, fakultatív módon 6 millió embernek biztosít agkori nyugdíjat olyképpen, hogy például egy ifjúkorától kezdve biztosított munkás 65 éves korán tul életfogytiglan évi 400 frank körüli nyugdíjat fog élvezni. Nyilvánvaló, hogy az általános agkori nyugdíjbiztosításnak ily széles körre kiterjedő intézménye hatalmas lépést jelent az államszocializmus felé és kiváló francia társadalmi politikuskok véleménye szerint, amit azonban népszerű jelszavak terrorizmusa teljesen elfojtott, előbb-utóbb végzetes hatással lesz az állami pénzügyekre anélkül, hogy kielégítő előnyt nyújthatna egyeseknek. Ezt az aggodalmat igazolják az Angliában mult évi április hó 1-je óta érvényben lévő agkori munkásbiztosítási törvénnyel egy év alatt szerzett tapasztalatok. Noha ugyanis az angol törvény hatálya sokkal kevesebb egyénre terjed ki, mégis évenként 240 millió korona terhet rónak a közel 700 ezer nyugdíjas részére folyósított járulékok máris az államkincstárra s ez a terhet a jövőben csak növekedni fog. — *Svédországban* annyira elterjedtek ujabban a *burgonyabetegek*, hogy a vész további behuzolásának megállítására a kormány radikális intézkedést kényszerült tenni és teljesen eltiltotta burgonyagumóknak külföldről Svédország területére valóbevételét. — *Dánországban* a folyó év elején 1100 *tejszövetkezet* működött 160 ezer taggal, 36 vágóhídi szövetkezet 9500 taggal, 800 tojásértékesítő szövetkezet 60 ezer taggal és 973 fogyasztási szövetkezet közel 300 ezer taggal. Az utóbbiak egy része nem tisztán mezőgazdasági jellegű. Mivel a dán királyság földbirtokosainak száma 192 ezer, a dán gazdák 83 százaléka tartozik a tejszövetkezetek kötelekébe s az ország tehénállományának 82 százaléka (900 ezer darab) ezek tulajdonában van. A szövetségi vágóhidak a mult évben az egész országban levágtatták sertések 1/5-ét dolgozták fel s a kivettl ugyszólván kizárólag e szövetkezetek tartják a kezükben.

Tárcsás boronáink

tökéletességét legjobban bizonyítja ama körülmény, hogy az ideai tenyészállatvással egybekötött gépkiallításán a tárcsásboronákat vásárló gazdaközönségnek kb. 90%-a czégünknel szerezte be szükségletét, mert meggyőződött arról, hogy tárcsásboronánk ugy anyag, mint szerkezet, de különösen tartós kivitel tekintetében minden más gyártmányt felülmulnak.

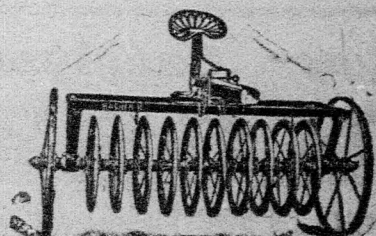
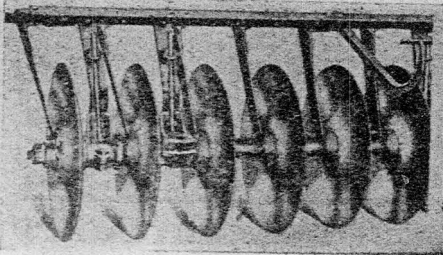
Hazánkban már több ezer darab van használatban. Szükségletét minden gazda saját érdekében idejében biztosítsa, mert az importálás Amerikából hosszú időt igényel!

Ujdonság: Tárcsás boronák hullámos lemezekkel, kettős iker tárcsás boronák csipkés éllel.

BÄCHER-MELICHÁR czég.

Magyarországi vezérképviselő

Szücs Zsigmond Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

IRODALOM.

Mezőgazdasági üzemek Németországban.

(W. Golte, J. Magnus, Betriebsverhältnisse der deutschen Landwirtschaft.) A német mezőgazdaság üzemi viszonyai. Berlin, 1909.)

A czimben foglalt mű a német gazdasági társulat üzemi osztályának ezirányú 7-ik kiadványa. Ezen csak 1904-ben életbeléptetett kiadványok czélja különböző gazdaságok üzemi viszonyainak ismertetése, különös tekintettel az illető gazdaságok rentabilitására, mert Németországban is sok az oly gazdaság, mely a tökéletesnek látszó technikai berendezés és kezelés daczára mégis alig hoz jövedelmet.

Az egyes gazdaságok jövedelmének kimutatására pedig bő alkalmat nyújt az üzemi osztály-lal kapcsolatos számviteli osztály (Buchstelle), mely egyes gazdaságok számadásainak vizsgálatával és feldolgozásával foglalkozik.

Ezen okból a fentemlített kiadványokban foglalt számos adat a valóságnak felel meg.

A szóban forgó mű két önálló munkát tartalmaz. Az egyik mű szerzője Wilhelm Golte dr., aki Westfália porosz tartomány Arnsberg kerületében fekvő 37 gazdaságot ismert meg részleteseggel.

A birtokok összterülete 4192 hektár (7335 kat. hold), amiből 52% a szántó, 15% rét és legelő, 33% beltelek és erdő.

Az egyes birtokok területe 19 és 414 hektár közt váltakozik, ebből 3 kisparasztagazdaság 20 ha.-ig, 26 nagyparasztagazdaság 20—100 ha.-ig, 8 nagybirtok 100 ha.-on felül.

Az épületekkel együtt a birtok hektáronkénti értéke 1322 és 5651 márka közt váltakozik és átlagban 2937 M.-t, vagyis kat. holdanként ke-reken 2000 K.-t tesz. Ezen alaptökekből esik az épületekre 15—54%, átlagban 35%, misze-rint a birtokok nagyobb része épületekkel tul van terhelve.

A 37 gazdaságból 12 gazdaság a szabad gazdálkodás rendszerét követi, a többiek a forgásos rendszer divik s pedig főképpen javított gabona- és gabonaváltógazdaságot folytatnak.

A trágyázásra nagy gondot fordítanak, úgy hogy istállótrágyával a szántóföld 20—30%-a, bár egyes gazdaságokban csak 10—15%, átlag-ban pedig 23-7% trágyáztatik, de azonkívül minden gazdaság műtrágyát is alkalmaz, főkép-pen Thomas-salakiszlet, kaimitot és chilisalé-tromot, úgy hogy a szántóföldnek mintegy 25%-a részesül műtrágyázásban.

A bő trágyázás folytán az átlagtermések eléggé magasak, kat. holdra átszámítva a gabonafélék-nél 12 q, burgonyánál 110 q, takarmányrépá-nál 460 q, cukorrépánál 170 q.

Igásállatnak főképpen lovat alkalmaznak, úgy hogy az igásállatokból a lovakra 94% esik és egy pár lóra esik a kisbirtokon 17—24, a nagy-birtokon 30—35 kat. hold szántóföld, egyben megjegyezvén, hogy nehéz nőri lovakat alkal-mazznak.

A haszonállattartásnál a szarvasmarha- és sertésenyésztés játszsza a főszerepet s az ösz-szes gazdaságokat az erős állattartás jellemzi,

mert egy számosállatra esik a kisbirtokon 1-2-2, a nagybirtokon 2-2-3 katasztrális hold szántóföld.

Szerző részletesen ismerteti a gazdaságok munkásszükségletét s arra az eredményre jut, hogy 100 hektár szántóföld bemiveléséhez kül-terjes viszonyok közt 15—22, átlagban 20, bel-terjesebbek közt 25—43, átlagban 30 munkásra van szükség és hogy a gazdasági eselések évi tartási költsége (fizetés, lakás és termény-járandóság) 700—1200 márka közt váltakozik, átlagban pedig 1000 K.-ra tehető.

A gazdaságokban fekvő tőkeértékek részletes tárgyalása után szerző ezen gazdaságok jöve-delmét mutatja ki, mely a gazdaságilag hasz-nált területnél hektáronként 9 és 151 márka közt váltakozik és átlagban 86 márkát, vagyis kat. holdanként mintegy 60 K.-t tesz, amely összeg jól kezelt uradalmakban nálunk is el-éretik.

A tiszta jövedelem a nyers jövedelemnek 20—40%-át teszi 27 ezirányban megvizsgált gazdaságban, az átlag pedig 24%, mely arány-számmal nálunk is jól kezelt gazdaságokban találkozzunk.

Mint hogy pedig a gazdaságok alaptőkeértéke aránylag nagy, az egyes gazdaságokban fekvő tőkeérték kamatozása nagyon csekély. Ez csak 3-2 és 2-1% közt váltakozik és átlagban 2-4%-ot tesz, tehát korántsem mondható meg-felelőnek.

A mű második részét Magnus József dr. írta, aki abban a Rajna mellett Mainz, Darmstadt és Worms városok által határolt ugynevezett Ried-ben fekvő 26 birtoknak üzemi viszonyait is-merteti.

Ezen birtokok területe 5 és 257 hektár közt váltakozik és legnagyobb részük 15—40 hektáros, vagyis 26—70 kat. holdas.

A terület 82%-a szántóföld, 14%-a rét, a többi beltelek és kert.

A birtokok közzgazdasági fekvése általában kedvező, bár egy birtok a vasuti állomástól 8 kilométernyire fekszik, de nagy hátrány a kisebb birtokok nagy szétszórtsága.

A vetésforgók nagyobb része a javított gabona-gazdaság rendszeréhez tartozik és a természet-t növényekből esik a gabonafélékre 50%, a kapás és ipari növényekre 29% és a szalastakarmány-félékre csak 11%.

Az istállótrágyával trágyázott szántóföld 18 és 100% közt váltakozik és átlagban 41%-ot tesz, azonkívül pedig egynek kivételével minden gazdaság alkalmaz műtrágyát feltűnő nagy mér-tékben, mert foszfátrágyákkal a szántóföld 37-5%-a, a nitrogéntrágyákkal 29% és káli-trágyákkal 37-7% trágyáztatik átlagban.

Ennek folytán az átlagtermések is nagyon tekintélyesek s kat. holdra átszámítva tesznek:

	q-t
a búzánál	16'0
a rozsánál	13'4
az árpánál	15'7
a zabnál	14'6
a burgonyánál	122'0
a cukorrépánál	214'0

	q-t
a takarmányrépánál	333'0
a káposztánál	190'0

Az igásállatállomány két nagyobb birtok kivé-telével csak nehéz lovakból áll és egy pár lóra esik 20—30 kat. hold szántóföld, de átlagban csak 21-6 hold.

A haszonállatok közül itt is a szarvasmarha játszsza a főszerepet, habár juhok és sertések is tartatnak s általában nagyon erős az állattartás, mert egy számosállatra esik átlagban csak 1-85 kat. hold szántóföld, habár két birtokon ezen arányszám 4, illetve 5 holdra emelkedik.

A munkabérek ezen gazdaságoknál is 1885 óta majdnem 100%-kal emelkedtek és a közön-séges gazdasági eselések évi eltartási költsége átlagban 850 K.-ra tehető. A munkásszükséglet ezen gazdaságoknál is 100 ha.-ként 20 és 40 munkás közt váltakozik és átlagban 32, mun-kást tesz.

A gazdaságokban fekvő tőkeértékek itt is aránylag magasak, mert kat. holdanként:

	kor.
a telkek értéke átlagban	2000
az épületek értéke átlagban	680
az eleveneltár értéke átlagban	190
a holteltár	70
a forgótőke értéke átlagban	200
Összesen	3140

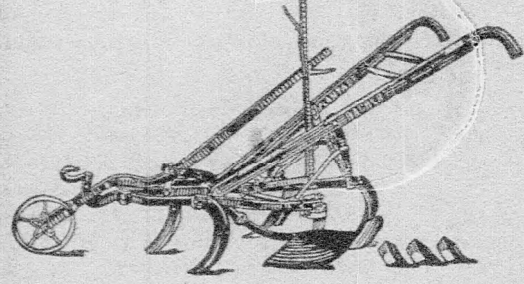
Amíg hazai viszonyaink között már magasnak mondható a gazdasági termőterület egy holdjára eső tőkeérték, ha az az 1000 koronát eléri.

A tárgyalt 26 gazdaság közül csak 16-nak lehetett a jövedelmezőséget megállapítani, ezek-ből 4 gazdaság dolgozott veszteséggel, a többiek-nél pedig a gazdaságban fekvő tőkeérték kama-tozása 0-2 és 7-9% közt váltakozott, úgy hogy az átlagos kamatozás csak 2-2%-ot tett, tehát még kevesebbet, mint az arnsbergi gazdaságoknál.

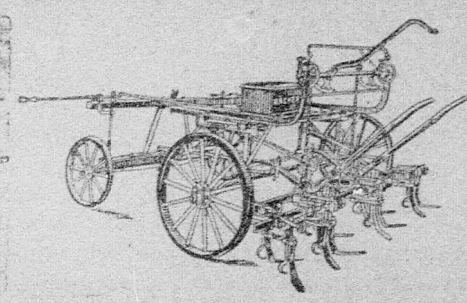
El kell ismernünk, hogy a szóbanforgó mű sok értékes üzemenstatistikai adatot tartalmaz, amit azonban csak az tud méltányolni, aki a munkát figyelemmel átolvassa, de mindazáltal a munka tartalma nem elégitett ki, mert a nagy adathalmazból nem tűnik ki az, hogy az egyes birtokoknak annyira eltérő jövedelmezésé-nek okai miben rejlettek, hogy miért dolgoznak egyes birtokosok veszteséggel, míg mások a tőke-értéknek majdnem 8%-os kamatozását érik el. Pedig ez a kérdés gazdaságok üzemi vizsgála-tánál a legfontosabb, bár nagyon jól tudjuk, hogy a legkényesebb és a legnehezebben meg-oldható kérdés is. Hensch Árpád.

Cziroktermesztés. Irta K. Ruffy Pál. A seprő-czirok termesztésével foglalkozó gazdák száma évről-évre emelkedik, jelölül annak, hogy ezen ipari növény termesztése jövedelmező és hogy a magyar áru mindinkább biztosabb és nagyobb piacra talál úgy idehaza, mint a külföldön. Biztos piacra talál s keresett árut képez abban az esetben, ha jó minőségű, a kereskedelmi és ipari feldolgozás igényeinek megfelelő czirok-szakált állitunk elő, mert jövedelmező értékesi-tése elsősorban ettől függ.

Kukoricza, burgonya, cukor- és takarmányrépa, szőlő és egyéb kapásnövények megművelésére a legczélyszerűbb kapáló és töltögető fogatos eszközök

a legkitűnőbb anyagból, a legmo-dernebb szerkezettel, olcsó áron Bächer-Melichár főraktárában. Vezérképviselő: Szücs Zsigmond Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Különlegességek! Plantage-jegyű egyetemes, Laass-rendszerű többsoros kapálógépek.

alajtömő-ürükkel!

Ruffy Pál könyve ebből a szempontból ismereti a czirok természeténél követendő helyes eljárásokat, még pedig saját tapasztalatai alapján, mint aki már évek óta foglalkozik a seprőczirok nagyban termesztésével és még a legkedvezőtlenebb természetű évben (1908-ban) is 111 K. 62 fill. tiszta jövedelmet nyert kat. holdanként. Ruffy munkájának azonban nemcsak a kezdő, hanem a már tapasztaltabb cziroktermesztő is hasznát veszi, mert többek között a czirok értékesítési módjairól, a kereskedelmi viszonyokról és a külföldi piacok speciális igényeiről és kívánságairól oly tájékoztató képet nyújt, melyeknek ismerete a gazdáknak nézve igen fontos, mert a jövedelmezőség kérdése nem egy esetben a gazdák irányítási tájékozatlanságán múlik.

A 47 oldalas füzet — melynek bolti ára 1 K. — következő fejezetekben tárgyalja a cziroktermesztés kérdéseit: 1. A cziroktermesztés mezőgazdasági fontossága. 2. A czirok művelése. 3. A czirok aratása. 4. A czirok mesterseges szárítása. 5. A czirok hálozása. 6. A czirok osztályozása. 7. A czirok ellenségei. 8. A czirok jövedelmezősége. 9. Czirokkereskedelem.

Ruffy Pál könyvét elsősorban azért ajánlom gazdatársaim figyelmébe, mert érdemes elolvasni és sok új kérdésre találunk benne szakszerű feleletet és magyarázatot. Ajánlom azonban a munkát belső értékén kívül még azért is, mert a tiszta jövedelem jótékony célra van hivatva szolgálni, amennyiben a Cserhádi Sándor emlékalap javára fordítatik. A gazda tehát a könyvecské megvételével nemcsak saját érdekeit szolgálja, hanem jótékonyt is gyakorol.

Ruffy Pál többek között következő sorok kíséretében küldte be könyvét a szerkesztőségnek ismertetés végett:

„Ha gyengének találja a bíráló a munkát, csendes részvétet kérek a temetésnél, de várjon az elföldelésével addig, míg a Cserhádi-emlékalapra nem gyűlik össze a terjesztéséből egy koszorura való, amely czéliből íródott e munka.”

Megnyugtatom szerzőt. Munkája jó és tanulmányos, a gazdák érdeklődéssel fogják olvasni. Épp azért reményem, hogy a tiszta jövedelem a Cserhádi-emlékalaphoz nem egy koszorura valóval, hanem jóval többel fog hozzájárulni.

Kerpely Kálmán.

Mesék a legnagyobb magyarról. Gaál Mózes ily címen 15 mesébe foglalva megírta a gyermekek és a nép számára Széchenyi István gróf egész reformmunkásságának történetét. Az egyszerű, magyaros, vonzó nyelvezettel megírt kis mesék a legnagyobb magyarnak történelmi alakját közel viszik a gyermek fogékony lelkületéhez. Megértetik vele a mese közvetlenségével, mily nagy és dicső dolog egy nemzetért dolgozni és egy nemzetet megtanítani arra, hogy a tisztes munka a legszentebb polgári erény. Megmutatják neki egy nagyszerű, alkotásokban gazdag élet keretében, hogy polgártársainknak használni a legszebb élethivatás és amidőn Széchenyi István egész tevékenységét elsorakoztatják az egyszerű pór vagy naiv kedélyű gyermek előtt, szinte észrevétlenül beleviszik elméjébe az új, modern Magyarország megszületésének történetét. Az öt ivre terjedő, izléses kiállítású és kötésű, Mühlbech Károly eredeti rajzaival illusztrált mesekönyvet az Athenaeum r.-t. adta ki, ára 1 korona, nagyobb példányszám megrendelésénél 80 fillér. A költői érzéssel és hazafias szellemben megírt szép mesekönyvet nagyon ajánljuk például a cselédség gyermekei között jutalomkönyv gyanánt való szétosztásra, mert ezzel az ajándékkal nemcsak

örömet és gyönyörűséget, hanem hasznos okulást is szerzünk a megajándékozottaknak.

Folyóiratok. *Természettudományi Közöny.* Kiadja a K. M. Természettudományi Társulat. Budapest. Előfizetési ára 12 K. A közöny 7-ik számában Herman Ottó irt: A hortobágyi saskajárás biológiai tanulságairól. *Kadocsa Gyula:* Magvizsgálat elektromossággal (2 rajzzal). *Thaisz Lajos:* Hazánk rétjei és legelőiről. *Schenk Jakab:* A pusztai talpastyuk megjelenése Európában. *Windisch Rikárd dr.:* A zöldsegek foszforsav- és vastartalma. *Gáspár Károly:* Magyarország vasérckészlete. *Schuschny Henrik:* A Fahrenheit-fokok gyors átszámítása. A közöny 8-ik számának tartalma: *Kövesligethy Radó:* A Halley-üstökös (20 képpel). *Rapács Raymund:* A növények vére. *Zemplén Győző:* A fény hőegyenértéke. *Bernard Ernő:* A polóniumról. *Pécsi Albert:* A Charcot-expedíció visszatérése. Az északisarki vita vége és több apró közlemény zárja be a füzet tartalmát. — *Kertészeti Lapok.* 1910—4. füzet az esterházi parkot számos képpel és élénk leírással ismerteti. Közleményei, melyek a kertészeti szakba vágnak, huznál több szakirótól és számos képpel illusztrálva jelentek meg. A lap az Országos Magyar Kertészeti Egyesület hivatalos havi közlönye. Egyes szám ára 1 K. — *Magyar Méh.* Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület közlönye. Felelős szerkesztő: *Szilassy Zoltán.* Ezévi 4. számának tartalma: Magyar, német és osztrák méhészek vándorgyűlése Budapest. Méhészeti tanfolyamok a gödöllői állami méhészeti gazdaságban. Fészek-tágítás az orsz. egyesületi kaptárban. A költés-rothadás elleni küzdelem. Kettős röplyuk. Méhészeti szaktanítói kerületek beosztása. Havi krónika és teendők. Különlék. A Magyar Méh előfizetési díja egy évre 7-50 K. Budapest, IV., Veres Pálné-utca 40. szám.

Az e rovat alatt ismertetett könyvek megrendelhetők a *Patria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében* Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Egészséges malaczkok beoltása sertésvész ellen. 265. kérdés. Czélserűnek tartják-e 4 hónapos erőteljes, egészséges malaczkokat a sertésvész elleni szérummal beoltani? Itt minden második évben szokott vész lenni, tavaly nem volt; tehát az idén valószínűbb. M. A.

Felelet a 265. sz. kérdésre. Még teljesen vészmentes malaczkfalkát nem ajánlatos a sertésvész ellen vérsavóval beoltani, mert miként ezt ezen a helyen már ismételt hangszólítottuk, az ilyen oltás csak néhány hétre védi meg az állatokat a természetes fertőzés ellen; ha tehát az illető falkában a vész csak hónapok mulva üt ki, az állatok már ismét olyan fogékonyak lehetnek, mintha nem lettek volna előzetesen beoltva. A szérumos oltást csak akkor ajánlatos fogantatítani, amidőn a vész a falkában egyes állatokon már jelentkezni kezd, ekkor azonban nagy gonddal kell a baj természetét megállapítani, mert az első megbetegedések és elhullások nagyon hasonlatosak a sertésorhanczhoz, a kétféle betegség összetévesztése esetén pedig az oltás fölösleges költséget okoz, amellyel, hogy a helytelen védekezés nem akasztja meg a fellépett járványt további terjedésében. —y—

Petroleumapadás kimérésnél. 266. kérdés. Az uradalmi központból apránként négy gazdaság részére kimért petroleumban $3\frac{1}{2}\%$ hiány mutatkozik, amit a főtiszt meg akar fizettetni a kulesárral. Kérem, hogy a tapasztalat hány % hiányt állapít meg kimérés folytán a petroleumnál? Sch. M.

Felelet a 266. sz. kérdésre. A hordóban szállított petroleumból, ha az több-kisebb edénybe

ismételve kiméretik, sohasem lehet annyi petroleumot kimérni, mint amennyit a szállítólevél jelez, részint azért, mert a petroleum a hordó fájába beleivódik, részint ahhoz hozzátapad s így belőle teljesen ki nem vehető, de azonkívül az elcsurgás s főleg ha a petroleum nem első-minőségű és több-kevesebb benzint is tartalmaz s a hordó meleg helyen van raktározva, elpárolgás folytán is veszíthet súlyából. A $3\frac{1}{2}\%$ -nyi mancót nem tartom soknak, de ez attól függ, hogy hány apró részletben lett a petroleum kimérve és hetekig vagy hónapokig volt-e raktározva? Sima-e a hordó belső felülete vagy rostos stb.? Pontos számot a manco megállapítására adni éppen ezen körülmények miatt nem lehet. K. T.

Cselédföld el nem fogadása. 267. kérdés. Cseléd-tengeriföldnek ki lett jelölve egy 30 holdas tábla, amelyben 1909. évben gőzekezántásban seprőczirok, 1908. évben buza, 1907. évben pedig friss trágyában zab lett termesztve. A cselédek ezen földet elfogadni nem akarják. A föld $\frac{2}{3}$ -ad része ősszel lett még megsántva, $\frac{1}{3}$ -ad része pedig tavasszal. A kimérés akként lett eszközölve, hogy minden cselédnek az ősi és tavaszi szántásból is jusson. Más vetetlen föld már nem áll rendelkezésre. Jogos-e a cselédek követelése? Z. J.

Felelet a 267. sz. kérdésre. A kérdésből nem tűnik ki az, hogy a cselédek a földet miért nem akarják elfogadni s azért meg nem bírálhatjuk azt, hogy a cselédek követelése jogos-e. Igaz ugyan, hogy a cseléd-tengeri a trágyázás 4-ik évébe kerül, ami a normális trágyázás feltételeinek megfelel, de minthogy az 1909-ben gőzszántásba vetett czirok a földet nagyon kiszarolhatta, meglehet, hogy ezen okból nem akarják a cselédek azt elfogadni. A szegődményföld a járandóságnak nagyon tekintélyes részét képezi, de a cselédekre nézve ez jövedelmező csak akkor lehet, ha azt megfelelő helyen és állapotban kapják. A gazdaság helyi viszonyainak ismerete nélkül határozott véleményt nem mondhatunk. Hensch Árpád.

Legelőre járó malaczkok abrakja. 268. kérdés. Szépen fejlődött, páronként 45 kg. élősúlyú, öthónapos mangalicza-malaczkaimat november, esetleg deczemberre páronként 200 kg. súlyra akarnám felhozni. Most jó legelőre kijárva, kapnak naponta és darabonként egy kiló műalmi finom buzakorpát moslékalakban. Tekintve a tervezett kissé forszírozott javítást, mit volna czél szerű a csontozat fokozottabb fejlesztése czéljából adagolni, mennyit és hol volna az legmegfelelőbb beszerezhető? B. V.

Felelet a 268. sz. kérdésre. A legelőre járó 5 hónapos malaczkokat nem ajánlatos korpát etetni, mert ez a takarmány nem hatásosabb, mint a legelő fiatal növényzete. Erről könnyű meggyőződni, ha e két takarmány keményítő-értékét egyenlő szárazanyagtartalomra számítjuk át. Ugyanis 1 kg. kifogástalan finom buzakorpaszárazanyagban Kellner szerint 0-554 kg. a keményítőérték, míg ellenben 1 kg. közönséges legelőfü-szárazanyagban 0-555 kg., 1 kg. kővér legelőfü-szárazanyagban pedig 0-601 kg. a keményítőérték. A legelőfü (vagy a fiatal here, luczerna) tehát épp annyira táplálja a malaczkot, mint a korpa, vagyis a korpa nem tekinthető a fiatal füvel szemben abraknak. Énnélfogva a legelőre járó malaczczal hatásosabb abraknemeket kell etetnünk, pl. árpát, vagy ha a malomhulladékokhoz ragaszkodunk, 8-as (vörös) lisztet. E két anyag 1 kg. szárazanyagban 0-792, illetve 0-835 kg. keményítőértéket tartalmaz s ez szerint jóval hatásosabb, mint a fü. Evvel azonban ne legyen mondva, hogy a malacznak sohasem való

**A MAGYAR ÁLTALÁNOS
KOSZÉNBÁNYA
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR 19.**

**Ajánlja csépléshez, gőz-
ekeszántáshoz és gazda-
sági üzemekhez
tatai briketteit.**

**A tatai brikett teljesen pótolja a
porosz szenet, ára azonban jóval
olcsóbb. A bányó Hatvány-urada-
lomban megégett gőzekepróbanál
11 és háromnegyed hold földszán-
tásához szükséges 914 kg. szlé-
ziat brikettel szemben csak 1000
kg. tatai brikett kellett!**

VFOLYAM.

net annyi petro-
a szállítólevél
oleum a hordó
hozzátapad s
ő, de azonkívül
eum nem első-
zint is tartalmaz
raktározva, el-
ból. A 3¹/₂°-nyi
ez attól függ,
a petroleum ki-
g volt-e raktá-
felülete vagy
manco megállá-
filmények miatt
K. T.

a. 267. kérdés.
Öve egy 30 hol-
gőzekeztetés-
za, 1907. évben
termesztye. A
nem akarják. A
még megszántva,
kimérés akként
selédnek az őszi
n. Más vetetlen
Jogos-e a ese-
Z. J.

A kérdésből nem
földet miért nem
nem bírhatjuk
se jogos-e. Igaz
trágyázás 4-ik
gyázás feltételei-
1909-ben gőz-
magyon kizsarol-
ból nem akarják
szegődményföld
yes részét képezi,
védelmesez csak
helyen és állapot-
ny viszonyainak
nényt nem mond-
Hensch Árpád.

akja. 268. kérdés.
kg. élősúly, öthó-
november, esel-
200 kg. súlyra
előre kijárva, kap-
gely kiló mimalmi
n. Tekintve a ter-
t, mit volna cél-
fejlesztése czéljá-
volna az legmeg-
B. V.

A legelőre járó
ajánlatos korpát
nem hatásosabb,
te. Erről könnyű
mánya keményítő-
talomra számíthat
finom buzakorpa-
ant 0'554 kg. a
1 kg. közönséges
kg., 1 kg. kővér
0'601 kg. a ke-
gy a fiatal here,
plálja a malacot,
nem tekinthető a
k. Elnélfogva a
osabb abrakneme-
gy ha a malom-
8-as (vörös) lisztet.
gban 0'792, illetve
rtalmaz s eszerint
Évvél azonban ne
mak sohasem való

ésesen pótolja a
azonban jóval
atvány-urada-
gőzekepróbánál
d hold föltszán-
914 kg. szüle-
ben csak 1000
ellett!

a korpa, mert ha pl. burgonyát s tengeridarát
ötetünk, fehérjehiányon szenvednek a malacok,
ha más fehérjedus takarmány hiányában korpát
sem kapnak; de a korpának ez az előnye esik
a legeltetésnél, mert a fiatal fünek fehérjearánya
1:6'5, holott a malacz csak 1:7'5 fehérjearányra
tart igényt. Ha ennél a fehérjearánynál nem al-
kalmazunk sokkal tágabbat, továbbá ha gondunk
van arra, hogy a malacz elegendő keményítő-
értékhez s mézhez jusson, akkor a husa s cson-
tozata egyaránt jól fog fejlődni. A meszet ille-
tőleg hangsúlyozzuk, hogy a szokásos sertés-
takarmányok közül csak a gabonamagvak s azok
hulladékai (korpa stb.), valamint a gyökök s
gumók szükölködnek benne. Ezeknek bővebb
adagolása alkalmával tehát 5—10 gr. iszapolt
krétát ajánlatos fejenként s naponta a takar-
mányra hintve etetni, ha csak meszes talajon
nem legelnek a malacok, mely esetben föld-
evéssel is megszerzik azt. Iszapolt krétát a
„Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél” lehet vá-
sárolni, ára néhány K. per q. Cselkó István.

Dánia baromfitenyésztése.

Még nem tett közzé 1909. évi adatokat a dán
statisztikai hivatal, de az 1908. évi kimutatás
szerint ez a kis ország 350 millió korona értékű
vaját, húst, élő állatot és tojást exportált.

Vaj 183 millió K. Élő állat 39 millió K.
Hus 112 „ K. Tojás 27 „ K.

A magyar tojásexport 1908-ban 35 millió
koronára rugott, ami dán érték szerint 27 millió.
Az apró Dánia tehát, melynek területét hétszer-
nyolekszor ki lehetne hasítani Magyarország
területéből, ugyanannyi tojást vizs külföldre,
mint mi.

Ezelőtt 18 esztendővel — 1890-ben — csak
6'7 millió korona értékű tojást exportált a dán;
a magyar export abban az esztendőben 15 millió
korona értékű volt, lényegesen nagyobb. Azóta
mi megkésztettük, Dánia azonban megnégy-
szerezte a tojás kivitelét.

Magyarország egész baromfiállománya 1884-
ben 32'9 millió, 1895-ben 29'3 millió darabból
állott, tehát 2 darab sem esett egy lélekre.
Csökkent pedig az állomány 1884-től 1895-ig
12 százalékkal. Dániában csak a tyukok száma
gyarapodott 1893-tól 1898-ig 49'7, 1898-tól
1903-ig 31'8, és 1893-tól 1903-ig 97'3%-kal.
Talált az állatszámolás Dánországi területén

1893-ban	5.855.999 darab tyukot
1898-ban	8.766.882 „ „
1903-ban	11.555.332 „ „

Ezidőszent Dániában öt tyuk esik minden
lélekre, az állomány gazdagsága tehát az olden-
burgit is jóval fölülmulja, ahol száz lélekre 280
baromfit számítanak.

Ez a gazdagság egyrészt a baromfitenyésztő
egyesületek érdeme, főriszt azonban a szövet-
kezeteké. A szövetkezetek emelték a dán állat-
tenyésztést a tejgazdaság és husértékesítés
segedelmével a fejlődésnek igen magas fokára
s ugyanezt eszelekedte a baromfitenyésztéssel a
tojásértékesítés szervezése.

A szövetkezés elvonta a dán asszonytól a
vajkészítési munkáját s ez azóta több időt
szentelhet a baromfiudvarnak. A szövetkezés

a hires rossz dán vajból jó vajat, a hires rossz
dán tojásból jó tojást varázsolt, emelte a
termékek értékét s biztosította az értékesítést,
melyre a gazdának és a gazdasszonynak nincs
több gondja.

Ugy volt a dán a baromfitenyésztéssel is, mint
a sertésenyésztéssel. A baromfitartást épp úgy,
mint a sertéstartást csak szükséges rossznak
tekintette. Mezőgazdasági baromfitenyésztésről szó
sem volt a hetvenes évek elején, de annál
veszedelmesebben virágozott a sportszerű tenyész-
tés, mely még a régi baromfiállományt is meg-
rontotta.

A dán baromfitenyésztő egyesület 1875-ben
alakult meg Aarhusban s az 1878-ban alakult
kopenhágai országos egyesülettel együtt irtó-
hadjáratot indított a sporttenyésztés ellen. A
közös ellenség leküzdésére 1891-ben fuzionált
a két egyesület s kiterjesztvén szervezetét az
egész országra, csakhamar mutatkozott a rend-
szeres működés sikere. Tenyészállomások, szem-
lék, udvarok jutalmazása, de különösen a szak-
tanácsadói intézmény segítségével értek el ered-
ményt.

Utóbb 1897-ben egy harmadik országos szer-
vezet is alakult, a mezőgazdasági baromfitenyész-
tők egyesülete, mely szintén eredményes tev-
kenységet fejt ki s nagyban hozzájárult a
tenyészirányok megállapításához, az össze-vissza
való tenyésztes kiküszöböléséhez.

A tenyésző egyesületek térhódítása azonban
lassu, nehéz munka volt, míg 1895-ben élethe
nem lépett a tojásértékesítő szervezet s ki-
alakult az új állapot, mely a baromfitenyésztést
és baromfitartást a legjövendelmesebb gazdasági
mellékágak közé emelte.

Tojást már a nyolcvanas években küldtek a
dánok Angliába.

Míg azonban az exportot darabszámra vásárló
6'7 tyukászok és dán tojáskereskedők köz-
vetítették, a dán tojás harmadrangu áru gyanánt
szerepelt. Osztályozatlanul, későn, megbízhatlan
állapotban került piacra. A dán tojás és a
dán vaj még az orosz tojásnál és az orosz
vajnál sem különb; a kedvező változást vajnál,
tojásnál a közvetítő kereskedelem kizárása
idézte elő. A szövetkezet megszüntette az
urasági és a paraszt vaj között való különbsé-
get, mielőtt a vajkészítést saját üzemébe vette.
Emelte a dán tojás értékét is, mióta osztályozza,
csomagolja és kifogástalan első minőségű árut
vizs az angol piacra.

Termelő és fogyasztó között a tojáskereskedés-
nél minél közvetlenebb kapcsolat szükséges. Itt
a közvetítés azért is fölösleges, mert a tojást
feldolgozni, átfőrmálni, piaczképpessé tenni nem
kell. Fődolog, hogy a válogatott, hibátlan friss
áru minél gyorsabban jusson a fogyasztóhoz,
tehát minél kevesebb kézen menjen keresztül.

Itt a spekuláló közvetítő kereskedelem csak
ront az árun, nem javít. Pedig a spekuláczióknak
tág teret nyit a tojáskereskedés, mert a tojás
ára sohasem egyenletes, sőt bizonyos törvény-
szerűséggel változik. A kopenhágai piacon
rendszerint április hóban olesó a tojás, aztán
fokozatosan emelkedik az áru decemberig,
hogy az év első három hónapjában megint az
áprilisi nivóra süljedjen. Viszont az angol
piacok sem függetlenek a készletek befolyásá-

tól s a kereskedelemnek módjában áll az árkép-
ződést irányítani.

Ez a lehetőség indította a dán tojáskeres-
kedőket arra, hogy 1893-ban kartellbe lépjenek;
a kartell azonban széthomlott s a dán tojás alig
volt képes az orosz tojással versenyezni az angol
piacokon.

Faber, a londoni dán szaktudósító-fáradozá-
sainak köszönhető, hogy 1895-ben két nagy
tojás kiviteli szövetkezet létesült Dániában. A
kopenhágait tisztán tojásértékesítésre alapí-
tották, az esbjergi pedig a vajkiviteli szövet-
kezet melléküzlete gyanánt alakult. Csakhamar
a vágóhídi szövetkezetek is fölkarolták a tojás-
értékesítés ügyét s néhány kisebb szervezettel
együtt a dán szövetkezetek 1905-ben 18 millió
font tojást exportáltak 8'3 millió korona érték-
ben, ami a dán tojásexport harmadrésének
felel meg. A szövetkezeti export felerésze a
negyvenezer tagu kopenhágai szövetkezetre,
ötöd része pedig az esbjergi vajszövetkezet tojás-
exportüzletére esik. A 7 vágóhídi szövetkezet
2'4 millió korona értékű tojást exportált.

A tojásértékesítő szövetkezeti szervezet terjesz-
kedése azonban nem olyan mértékű Dániában,
mint első pillanatra látszik. A statisztika szerint
1903-ban 6'2 millió dán tyuk közül csak 1'9 millió
(30'5%) tojt a tojásértékesítő szövetkezetek ré-
szére; a mezőgazdasági baromfiudvarok ötöd-
része (19'7%) sem volt a szövetkezeti kötelékbe
vonható. A szövetkezetek főképpen a kisgazdák
köréből nyernek híveket; a tagok 45% a öt
hektárnál kisebb birtokon gazdálkodik.

Miután a magyar gazdák utazótársasága a
jövő hónapban tanulmányozni fogja a kopenhágai
tojásértékesítő szövetkezeti központot, eltekin-
hetünk ennek a mintaszerű üzemnek részletes
ismertetésétől, de egyet s mást mégis meg kell
említeni.

A kopenhágai tojásértékesítő szövetkezet fő-
ereje kétségkívül szervezetében rejlik, de sike-
reit a vezetés kereskedelmi szellemének köszön-
heti. Ez a vezetés nemcsak azt nézi, kitől veszi,
hanem azt is, kinek adja el a tojást? Erdemes
a följegyzésre, hogy Angliában nem a keres-
kedőkkel, hanem a fogyasztói szövetkezetekkel
tart fenn összeköttetést. Kapcsolat van tehát a
termelők és fogyasztók szövetkezete, a dán
gazda és az angol gyári munkás közt s ez a
kapcsolat a közvetítő kereskedelmet teljesen
kizárta.

Alapelv a dán tojásértékesítő szövetkezetek-
nél, hogy csak jól osztályozott, elsőrangú árut
exportálnak. Az ellenőrzés rendkívül szigorú, a
kezelés pontos és gyors.

A beszedő csakis kifogástalan, számjelzéssel
ellátott tojást vehet át a tagtól, kinek baromfi-
udvara szövetkezeti ellenőrzés alatt áll. Az
átvétel súly szerint történik. A gyűjtő és csoma-
goló állomás lámpával vizsgálja, szín és nagy-
ság szerint osztályozza és rekeszekbe csoma-
golja a tojást. A ládákat a kopenhágai központ
utasítása szerint küldik oda, ahova. Raktározás-
ról szó sincs. A gyűjtő és csomagoló állomás
kéthetenként számol le a taggal s küldi a
cselket. Hibás tojásokért bírságot fizet a tag,
aki bejegyzett tyukállománya arányában részese
a szövetkezeti üzletnek s osztozik a nyereségben.
Tíz év óta a kifogástalanul osztályozott és

A LEGJOBB MAGVAK

KAPHATÓK

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari szállító magnagykereskedésében

IV., Kossuth-Lajos-u. 4. BUDAPEST, VII., Rottenbiller-u. 33.

— Az idej árjegyzék megjelent, mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg. —

föltétlenül megbízható dán tojás elsőrangú áru az angol piacon, mely tudvaleg rendkívül kényes és válogatós. A dán áru ma már egyáltalában nem áll a francia áru mögött s évről-évre emelkedik az ára azóta, amióta tudja a vevő, hogy az egész láda tojás mind egyforma, mind friss.

Ha a kereslet nem áll arányban a kínálattal s a kopenhágai központ kénytelen tartózkodni a rendelkezésre álló áru egész mennyiségének piacra küldésétől, nehogy a nagy készlet az árakat lenyomja: akkor a visszatartott tojás, amennyiben más piacokra sem vethető, konzerválás alá kerül és mint „konzervált tojás” kerül forgalomba, mikor a konjunktúra alkalmasnak látszik.

A raktárba szánt tojást azelőtt pasztörizálták, most hűtik és konzerváló oldatba mártják. Az oldat készítése a szövetkezeti vegyészek titka.

Kezdetleges még a baromfi-hizlalás Dánországban. Van ugyan már egy-két baromfi-hizlaló vállalat, de forgalmuk nem nagy. A tenyésztők a tojásra helyezik a fősúlyt s nem a húsrá. Arny is van tehát a fény mögött és konstatálnunk kell, hogy a dán tojásexport 1906 óta nem mutat fejlődést. A tojásprodukciónak csökkent; orosz és svéd tojással pótolgatják. A 27 millió korona értékű exportból 2-3 millió korona értékű nem dán tojás.

Ennek a jelenségnek talán az a magyarázata, hogy némelyik gazda tulterjeszkedett a baromfi-tartással s kénytelen volt összehúzódnai. Ezért fogyatkozott meg a tojásprodukción. A tünet azonban időleges, mert nincs kétség, hogy a gazdasági üzemeknek abból a 80%-ából, mely ma még a tojásértékesítő szövetkezetektől távol áll, évről-évre leírnak valamit s a baromfi-tartás terjeszkedni fog. Van erre terület bőven s ha olcsóbb lesz a gabona, nyomban szaporodnak a tyukok.

Ma már biztos alapja a terjeszkedésnek a dán tojás kitűnő híre. Míg Oroszország oly mesés tömegét exportálja a szedett-vedett tojásnak s vevőkre talál, a dánoknak sincs okuk attól tartani, hogy a jó áru a nyakukon marad. Bizvást kódácsolhat kétszerannyi tyuk Dániában, mint manapság, az angol piacon a dán szövetkezeti tojásnak mindig akad vevője.

De hát dán természet kell hozzá, hogy a gazda beérje a margarinnal, állott tojással, míg a vaját, friss tojást az angol munkás ölvezi. Magyar gyomornak nem kell a margarin s a záptojást is inkább nagyjaink fejéhez vagdossuk.

Czukorgyáralapítási mozgalmak.

A „Köztelek” április hó 6-iki számában ismertettük a Bihari, békési stb. czukorgyáralapítási mozgalmakat s most újabb ily hírekről nyertünk értesítést.

Ugy halljuk, a tolnai tervezet is egészen előrehaladott állapotban van s *Féjér megyében* szintén tervebe vétetett egy czukorgyáralapítása. E megyében már több ízben felmerült ez eszme, de különböző okoknál fogva mindeddig nem sikerült megvalósítani. Most azonban a czukorgyáralapítási kartelljével összekötésben nem álló egyik legelőkelőbb hazai pénzesportunk akarja a gyárat finanszírozni oly előnyös feltételek mellett, amelyeknek megismerése után a gazdák legnagyobb része hajlandó a répatermesztésre s a gyáralapításban való részvételre.

Ez a gyár a tervezet szerint feltétlenül *kartellen kívül marad* s mintegy szövetkezeti jelleget nyer általa, hogy a természet gazdák a természet arányában, holdanként 800 korona értékű részvényt jegyezhetnek. Ezáltal biztosítva lesz az igazgatóságban való részvételük s a természet hozamon kívül az üzleti nyereségben való részesedésük is. A gyár elfogadja alapul a a czukorrépatermesztő gazdák országos szövetkeze által alkotott természet szerződési mintát s ezáltal a gyáralapításban részt nem vevő, de természet gazdák érdekei a legmagasabb fokban megvédenek.

A tervezet szerint fizet a gyár minden mázsa répáért 220 koronát, 22 koronán felüli, aussigi jegyzés szerinti nyersczukorárak esetén 4 fillér prémiumot s visszaad 50% préselt friss szeletet. A gyár a természet terület középpontján terveztetik, úgy hogy a szelet visszazállítása a lehetőség szerint olcsó legyen. Ezen előnyös feltételek mellett a gazdák legnagyobb része természetesen örömmel fogadja az alakulás híreit.

Némileg hátráltatja a természet területek végleges leköltését az a körülmény, hogy ugyancsak e megye területén egy másik érdekelttség is czukorgyáralapítási tervvel foglalkozik; e csoport feltételeinél azonban az előbb említettek előnyösebbek s ennél fogva valószínű, hogy a szükséges, az első évre 6000 holdban megállapított terület összehozása sikerülni fog még oly időben, hogy a gyár felépülhet s üzemét 1911-ben megkezdheti.

Ezen mozgalmat *Márkus Andor dr.* (Nagyperkáta) kezdeményezte s ugyancsak az ő kezében futnak össze az alapítás összes számai.

A magunk részéről szívesen üdvözöljük ezt a mozgalmat, mert a haladásra, az intenzívebb gazdálkodásra való áttérés újabb jelét látjuk benne.

Elyi jelentőségű döntések.

A szegény ember tehénkéje.

Ez a naiv népmesékben és legendákban annyiszor szereplő jámbor állat sokkal fontosabb faktor a statisztikában s a népgazdaság szövevényes tudományában, semmint azt az első pillanatra hinnők. Az országos állatállományhoz a legnagyobb tömegeket nem a gulyatartó nagybirtok, nem is a középbirtok, hanem a kisember szolgáltatja és pedig nagyrészen a kisbirtokosoktól sem számítható zsellérség, falusi iparosság, törpebirtokos és napszámos. Nagyon fontos kérdés hát minden humanitárius érzélgés nélkül is, hogy a szegény ember barmocskáinak eltartásáról és sikeres tenyésztéséről mennyiben történik gondoskodás. A nagy- és középbirtokos maga is tud a saját érdekében a marháiról kellően gondoskodni, de a kisember ebben némi támogatásra szorul. Elsősorban közlegelőkre van szüksége, amelyek ilyen használat mellett nagyszerűen használhatók.

Sajnos, a legutóbbi évek folyamán a közlegelők száma apadt, ahelyett, hogy gyarapodott volna és minőségük folyton hanyatlak, ahelyett, hogy emelkednék. A főhiba pedig ott rejlik, hogy a legtöbb községben a községi lakosságnak éppen az a része van kizárva a közlegelők használatából, amelynek kedvéért drága pénzen is kellene közlegelőt létesíteni, ahol nincs. Ennek a tarthatatlan állapotnak az oka legtöbbször a községi lakosság jogviszonyaiban keresendő s csak imitt-amott akadunk oly községekre, ahol a mizériák eredete a közlegelők hiányában vagy elégtelen voltában fekszenek. Ahol ez a helyzet, ott is többször könnyelműen történt egyéni fölosztás folytán állott elő. A közlegelők legtöbb esetben nem a politikai község, hanem a volt urbéres vagy zsellérek jogutódainak a tulajdonánál vannak a telekkönyvbe bejegyezve és a tényleges birtoklás is ezen a czímen folyik, noha elképzelhető, hogy a részesedés arányának nyilvántartásában milyen zavarok uralkodhatnak.

A mezőgazdasági törvény keveset javíthatott csak az állapotokon, mert a felosztást tudta csak megnehezíteni, helyesebben szólva megátolni, a tulajdoni kérdésbe bele nem nyúlhatott, ott tovább uralkodnak a kir. Kuria által annak idején inaugurált és szigorú jogi felfogásból eredő jogállapotok, amelyeknek előbb vagy utóbb, de véget kell vetni és a közlegelők tulajdoni jogát, ha másként nem, kisajátítás útján a politikai községekre kell ruházni. Tűrhetetlen és természetellenes állapot, hogy több mint hatvan évvel az urbériség megszűnte után a volt urbéresek jog-

utódai jogi személyként szerepeljenek és pedig a változatlan fennmaradás minden attributumával. Éppen azért, mert az urbériség megszűnte idején az urbéres-közönség és a politikai község között csak jogi különbség állott fenn, amely azonban az idők folyamán ténybelivé lett és rendkívül kiszélesedett: itt az ideje a bajon segíteni. A népszerű állattenyésztés igazi föllendülését addig nem lehet remélni, míg ez meg nem történik és a közlegelők okszerű kezelése, kihasználása ténynyé nem válik.

Addig is, míg ez a jogi átalakulás végbemehet, községek és hatóságok a maguk hatáskörében igen sokat tehetnek abban az irányban, hogy a közlegelőben részes birtokosságok ne álljanak a fősvény gazdag módjára a község többi lakosságával szemben.

Jó példát mutatott erre nemrég a kir. közigazgatási bíróság 1909. évi október hó 26-án 5097. sz. alatt kelt határozatával, amelyben azt mondta ki, hogyha a község állattenyésztési célokra ingatlan vesz, a vételből felmerülő költséget nem a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. XII. t.-cz. szerint, hanem mint a község minden tagját egyenlően érdeklő kiadást az 1886. XXII. t.-cz. 130. §-ának második bekezdése szerint kell fedezni.

Ennek a határozatnak a meghozásánál nyilván az a fölfogás volt irányadó, mely szerint az állattartás közös eszközeinek tulajdona a politikai községet illeti, vagy ha nem, annak a részére megszerzendő, mert így hozza ezt magával a biztos jogrend, a közös érdek és a közös teherviselesnek is ez a követelménye és következménye.

Szilárd Ferencz.

A betegápolási pótdadó és a politikai jogok.

A virilis-polgárok névjegyzékének összeírásánál fontossággal bír gyakran néhány korona, sőt fillér is. Azon a bizonyos határon, ahol a virilisták törvény által megszabott száma kezd betelni, esekély összegek döntik el az elsőbbséget s így fontossággal bír a kérdés, vajjon milyen adónemek veendőek itt figyelembe és melyek azok, amelyek a virilista-jogra befolyással nincsenek. Vitás lehetett eddig, hogy a betegápolási pótdadó, mint szintén állami adó, melyik kategóriába tartozik a kettő közül. Magában ezen adónem pótdadó minősége nem döntő, mert hisz például az általános jövedelmi pótdadó ezen elnevezése dacára figyelembe jön. A kir. közigazgatási bíróság úgy döntötte el a kérdést, hogy a legtöbb adót fizetők névjegyzékének megállapításánál az országos betegápolási pótdadó számításán kívül marad. (1909. szept. 28. 5062/1909. K. sz.)

Az indokolásból közöljük e néhány sort:

Az országos betegápolási pótdadót nem lehet az 1872. XXXVI. t.-cz. 37. §-ában értett egyenes államadók közé sorolni; mutatja ezt az 1898. évi XXI. t.-cz. 2. §-ának rendelkezése, mely ezt a pótdadót létesítette s amely rendelkezés szerint ez az adó nem a pénzügyi tárca javára, az állam szükségleteinek általában való fedezésére szolgál, hanem a belügyminiszter által kezelt és külön rendeltetéssel bíró alapba folyik be; tehát külön rendeltetéssel bíró közszolgáltatás.

Következésképpen a legtöbb adót fizetők névjegyzékének megállapításánál az országos betegápolási pótdadó számításán kívül marad és tényleg az állandó és közmegegyeződéssé vált gyakorlat figyelmen kívül is hagyja.

Nöceselések kórházi költsége.

Nöceselédet tartó gazdákat érdekelni fogja az a határozat, melyet a közigazgatási bíróság az alább ismertetett esetben hozott. A koraszülés miatt kórházi ápolásra szoruló nöceseléd költségeit a gazda éppúgy nem tartozik megfizetni, mint a rendes szülés esetén, mert a költségek mind a két esetben egyformán az államkincstár terhelik. A bíróság ezt a döntést következő módon indokolja:

A felterjesztett ügyiratokból kétségtelenül kitűnik, hogy T. E. cseléd idő előtt bekövetkezett

Ujjenek és pedig
ben attributumaf
riség megszűnte
politikai község
ott fenn, amely
nybelivé lett és
ideje a bajon
szítés igazi föl
elni, míg ez meg
szerű kezelése,

lás végbemehet,
k hatáskörében
irányban, hogy
gok ne álljanak
szeg többi lakos-

Politikai jogok.

tek összeírásá-
shány korona,
atáron, ahol a
t száma kezd
al az elsőbbsé-
vajjon milyen
e és melyek
nyással nincse-
betegápolási
melyik kate-
lagában ezen
ntő, mert hisz
adó ezen elne-
kir. közigaz-
rdést, hogy a
ek megállapi-
tadó számitá-
S. 5062/1909.

ány sort:
ot nem lehet
ertett egyes
ezt az 1898.
zése, mely ezt
lkezés szerint
a javára, az
ló fedezésére
általt kezelte
nyik be; tehát
ltatás.
t fizetők név-
zágos beteg-
arad és tény-
vált gyakorlat

ge.
elni fogja az
bírósg az
A koraszülés
cseléd költ-
megfizetni,
a költségek
amkincstárt
következő

gtelenül ki-
következett

szülés miatt ápolatott U. szabad királyi városá-
nak nyilvános jellegű kórházában. Minthogy
azonban az 1898:XXI. t.-cz. 3 §-ának c) pontja
szerint a kórházakban szülő nőknek ápolási
költségeit az országos betegápolási alap fedezi,
a gazda a gyógyköltségek megfizetésének köte-
lezettsége alól törvénytörően mentetett fel. A
törvénynek ímént hivatkozott általános kitétele
pedig, kivételes intézkedés hiányában, kizárja azt,
hogy az idő előtt történt és a rendes időben
beállott szülés között a költségviselés szem-
pontjából megkülönböztetés történjék, miért is
az erre alapított panasznak helyt adni nem
lehetett.

Epilepszia és kórházi költség.

Számtalan kérdés és kontroverzia merül föl
ugyszólván naponként a szolgálatban megbete-
gedett cselédek kórházi ápolási díjai körül. Az
ellentétes nézetek tisztázásához talán hozzá-
járulunk, ha szélesebb körben ismertjük a
kir. közigazgatási bíróságnak egy, ezen tárgyban
nemrég hozott és elvi kijelentést tartalmazó
határozatát. A határozat 1909 október 19-én
3701. K. sz. alatt kelt és így szól:

Epileptikus cseléd után a gazda nem köteles
a kórházi költséget viselni.

Tekintettel arra, hogy az eskőr — epilepszia —
sem nem hevény, sem nem idült betegség,
hanem oly kór, amelyben az illető — legtöbb
esetben — születése óta szenved s hogy a
roham kitörése ennek folytán nem tekinthető
megbetegedésnek, vagyis nem állapítható meg,
hogy a cseléd baját a szolgálat ideje alatt sze-
rezte volna, a bíróság az 1898. évi XXI. tör-
vényozikknek a gazda fizetési kötelezettségére
vonatkozó rendelkezéseit nem találta alkalmaz-
hatóknak.

Ujhelyi Imre,

a magyaróvári gazdasági akadémia új igazgatója.

A hivatalos lap f. hó 24-iki száma közli
Ujhelyi Imrénak a magyaróvári gazdasági aka-
adémia igazgatójává történt kinevezését, amelynek
igazgatói teendőit a f. tanévben már eddig is
ő látta el. Vele javakorbéli, erőteljes és erélyes
férfi kezébe került az ország legrégebb és leg-
nagyobb multu gazdasági akadémiájának veze-
tése, akinek nagy tudásától és általánosan el-
ismert szervezőképességétől a magyar gazda-
közönség a magyaróvári gazdasági akadémia
további fejlesztését várja és remélheti.

Ujhelyi Imre 1866. évben született. Az érettsé-
gi bizonyítvány megszerzése után a magyar-
óvári gazdasági akadémiát végezte, majd az
állatorvosi főiskolán szerzett állatorvosi diplomát
és több jogi szigorlatot is végzett. 1889-ben a
szentimrei földmivésiskolához, onnét pedig a
magyaróvári gazdasági akadémiához neveztek
ki gazdasági ösztöndíjasnak, hol az állatboncz-
és élettan és az állatgyógyászat előadásával
bizatott meg. 1893-ban segédanár, 1895-ben
gazdasági tanintézetűi rendes tanárrá, 1897-ben
pedig gazdasági akadémiai tanárrá neveztetett
ki. 1892-től kezdve ő volt az állatgyógyászati
állomás vezetője és később az országos tej-
kísérleti állomás vezetésével is megbízott. Az
1909. tanév kezdetén, Hensch Árpád igazgató-
tanár nyugalmabavonulása után az akadémia
igazgatói teendőinek vezetésével bizatott meg,
míg most, 17 évi tanárkodás után, érdemeinek
méltó elismerésül az akadémiai igazgatósg
nagytekinthetlyü állására léptették elő.

Az új igazgató gyors karrierjét azonban nem-
csak kitünő tanári és tudományos működésének,
hanem egyúttal nagyarányú közéleti tevékeny-
ségének és az e téren tanúsított kiváló szer-
vezőképességének is köszönheti. Legsikerültebb
alkotása a magyaróvári szarvasmarhatenyésztő
egyesület, mely 1896-ban alakult meg 22 taggal
és az 1908. évben már 2053-ra emelkedett a
tagok száma. Ez egyesület keretében Ujhelyi
19 tejszövetkezetet létesített 1954 taggal, amelyek
1907/S. évben 3.540.678 liter tejet dolgoztak
fel és értékesítettek. Az egyesület azonkívül

nagyban előmozdította a kisczudák körében a
yorkshire-sertésenyésztést, a mesterséges takar-
mányok természetét, terjesztette a műtrágyák
használatát, úgy hogy Ujhelyi az általa vezetett
egyesület működése révén Moson vármegye
népies szarvasmarhatenyésztését és egész mező-
gazdaságát modern színvonalra emelte. Működé-
sének főbb mozzanatai abban pontosulnak össze,
hogy úgy az elmélet, mint a gyakorlat terén
a formalizmus helyett a termelőképessegre
helyezte a fősúlyt s hogy továbbá a tuberku-
linozás terén önálló és jól bevált rendszert lé-
tesített, amelynek következetes alkalmazásával
számos, erősen fertőzött tehenészetből majdnem
teljesen kiirtotta a gümőkórt.

Tanári és közéleti működésén kívül a szak-
irodalom terén is hathatós munkásságot fejtett
ki. Főbb művei közül kiemeljük a következőket:
„Kísérletek Koch tuberkulinjával”; „Kísérletek
a ragadós tüdőlob diagnosztizálhatása czéljából”;
„Jegyzetek Ausztria, Svájc és Délnémetország
állattenyésztéséhez”; „Kísérleti védőoltások a
sertésvész ellen”; a magyaróvári szarvasmarha-
tenyésztő egyesület évkönyvei stb. Ezeken kívül
számos cikket írt több bel- és külföldi szak-
lapba és napilapokba. Lapunknak régi kiváló
munkatárs és több év óta tejjgazdasági szak-
rovatunk vezetője és mint ilyennek működését
lapunk olvasói általán ismerik és méltatják.
Mindezeket túl nagyszámú előadást tartott a
gazdasági egyesületeknél, a bel- és külföldi
kongresszusokon és ezeken mindig becsületet
szerzett a magyar állattenyésztési és állatgyógyá-
szati tudományok.

Ujhelyi eddigi működése tehát az odaadó és
ami fő: eredményes munkásság szakadatlan
láncolata. Amihez hozzáfogott, azt teljes erély-
vel végrehajtva, sikerült is neki. Tiszta szívből
kívánjuk, hogy nagy erélyét és tudását jelen-
legi díszes állásának széles hatáskörében is a
gondjaira bízott fiatalok és a magyar mező-
gazdaság javára a legteljesebb mérvben érvé-
nyesíthesse.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Hol vannak a gazdák?	1037
Szociális törvényhozás a külföldön az 1909. év második felében	1038
Dánia baromfitenyésztése	1043
Czukorgyáralapítási mozgalmak	1044
Elvi jelentőségű döntések	1044
Ujhelyi Imre	1045
Külföldi szemle	1039
Irodalom	1041
Levélsekérny	1042
Vegyesek	1045
A szerb marha kulturmissziója. — Az új föld- művelésügyi államtitkárok üdvözlése. — Gazdatisztek gyűlése. — Uj udvari szá- lító czég. — A budapesti XLV. (tavaszi) luxuslovásár díjazásának eredményei. — A fészekodvak alkalmazásának sikere. — A tejjgazdasági szövetség pályakérdése. — Németország 1909. évi állatbevitel és ki- vitel. — Népházépítés Marostorda me- gyében. — Saazi komlóhírek. — Országos madárkiállítás Szegeden. — Uj szövetke- zetek az O. K. H.-ben. — Elhullott állat bőrének felhasználása. — Gazda-naptár	1046
Kereskedelem, tőzsde	1047
Szerkesztői híretek	1048

A szerb marha kulturmissziója. Székely
Ferencz igazságügyi miniszter, aki a szociálista
és nemzetiségi izgatók pardonirozásával kez-
dette politikai pályáját, mult vasárnap erősen
szociálista izü kortesbeszédet tartott a Ferencz-
városban. Mi másról beszélhet egy ambíciózus
igazságügyi miniszter, mint — a Balkán-szerző-
désekről? És mi mást lehetne mondani a
Balkán-szerződések kapcsán a Ferenczvárosban,
mint szidalmat a drágaság ellen. Miért van
drágaság, miért éheznek a milliók, tette fel a
kérdést az igazság ápolója. Azért, mert az
osztályparlament megakadályozta, hogy a Bal-

kán-államokból olesó hust és olesó buzát hoz-
hassanak be „népünk szellemi és anyagi kul-
turájának táplálására.” Ez a behozatal egészséget,
friss munkaerőt és *derült életfelfogást* biztosított
volna népünknek, mondá Székely Ferencz bizo-
nyos költői lendülettel. Még ennél is többet
jelentett volna a kitiltott szerb marha- és kocza-
társaság. Jelentett volna „munkaalkalmat a dolgo-
keresőknek, fokozott bevételeket az államnak, köz-
érdekű új intézményeket (például egy szanatóriumot
a beteg szerb sertések számára — Szerk.), nagyobb
fizetést a hivatalnokoknak s óriási kilátást a
nemzet jövő fejlődésére”. Ezt a sokféle áldást
mind a szerb marhahajászok terelték volna
szenvető hazánkba, állítja Székely Ferencz.
Nem szívtelenség volt-e megakadályozni a hiva-
talmoki fizetések emelkedését és a nemzeti fej-
lődést, kiált fel a közvélemény és nem százszo-
rosan fejvesztésre érett-e az a parlament, mely
utját állotta annak, hogy a szerb marhák kultur-
missziójukat teljesíthessék! Le tehát a mai
kiszákmányoló parlamenttel s jöjjön a mélyseges
és demokratikus választói jog alapján egy másik,
egy jobb, mely természetesen a szerb határzart
feloldván, mérföldes lépésekben indítja meg a
fejlődést. A ferenczvárosiak, kik kivétel nélkül
olesón és jól szeretnek ékezni s a közérdekű
intézményeket és a magasabb hivatalmoki fizetést
epedő szívvvel várják, megtapsolták ezt a tanul-
ságos nemzetgazdasági fejtegetést, csak egyes
jelenvolt szociálisták ütköztek meg a dolgon.
Mert ha így szónokol a miniszter, hogyan beszél-
jenek a szegény szociálista agitátorok?!

Az új földművelésügyi államtitkárok üdvöz-
lése. Károlyi Mihály gróf, az OMGE. elnöke
úgy a maga, mint egyesületünk nevében meleg-
hangú átiratot intézett Kazy Józsefhez és Bartóky
József dr.-hoz államtitkári kinevezésük alkalmá-
ból, örömeinek adván kifejezést azon, hogy
személyükben a földművelésügyi minisztérium
élére két olyan férfit állított a királyi kegy,
akik egyrészt a mezőgazdasági közigazgatás terén
régóta kipróbált és a minisztérium ügykörének
minden ágában kiválóan tájékozott, értékes
munkaerők s akik másrészt eddigi működésükkel
számtalanszor tanujelét adták a magyar gazda-
társadalmi testületek s elsősorban az OMGE.
íránt érzett érdeklődésüknek és őszinte jóindula-
tuknak. Kazy József államtitkár és Bartóky
József dr. czimzetes államtitkár Károlyi Mihály
grófhhoz intézett, f. hó 22-én kelt válaszeveleükben
őszinte köszönetet mondanak az OMGE. nevé-
ben hozzájuk intézett üdvözléért és szerencse-
kívánatokért s amidőn az OMGE. és a magyar
gazdatársadalom további támogatását kéri hiva-
talan működésükhöz, egyben biztosítják róla az
OMGE. elnökét, hogy „új hatáskörükben is
változatlanul buzgó és igaz munkásai kívánnak
maradni a hazai mezőgazdaságnak és kész öröm-
mel hajlandók továbbra is résztvenni a gazda-
társadalmi testületek, kiváltképpen pedig az
OMGE. közérdekű munkásságában”.

Gazdatisztek gyűlése. A Magyar Gazdatisztek
és Erdőtisztek Országos Egyesülete vasárnap
délelőtt Nick Ede kir. tanácsos, koronauradalmi
igazgató elnöklele alatt tartotta rendes évi köz-
gyűlést, melyen közel 160 tag jelent meg.
Jeszenszky Pál kir. tanácsos, ügyvezető-igazgató
kimerítően beszámolt az egyesület multévi mun-
kásságáról, amely ha nem is elégitett ki minden
jogos várakozást, az kizárólag a mostoha poli-
tikai viszonyok következménye, amely meg-
benit minden társadalmi működést. Az egyesü-
let multévi működésének fontosabb mozzanatai
voltak a gazdatiszti kötelező nyugdíj törvény-
hozási uton leendő megoldása érdekében tett
lépések. Az elmúlt év folyamán lépést tett az
egyesület a gazdatiszti törvény szigorú végre-
hajtása érdekében is, amely kérelmet a föld-
művelésügyi miniszter teljesítette. A gazdatisztek
gyermekéi és árvái részére tervezett inter-
nátus czéljaira tovább folytatta a gyűjtést, úgy
hogy eddig mintegy 50.000 korona áll az egye-
sület rendelkezésére s legutóbb a földművelés-
ügyi kormánytól kért államkölesont az internátus
házának felépítésére. A nap-nap után jobban

elfajuló spekulatív parcellázások megszüntetése érdekében szintén széleskörű akciózt fejt ki az egyesület és már több ízben kérte, hogy a készülő új parcellázási és telepítési törvényben a gazdatisztek érdekei a legmesszebbmenőleg megóvassanak. *Kodolányi* Antal indítványára az elmúlt esztendőben az egyesület a Magyar Gazdaszövetséggel karöltve akciózt indított gazdaszti közpirtokbérletek szervezésére. Beszámol a jelentés továbbá a gazdaszti körök működéséről, melyek közül különösen a fehérmegyei és sopronmegyei körök fejtettek ki élénk társadalmi tevékenységet. Az elmúlt esztendő folyamán az egyesület közreműködése folytán sikerült rendezni a gazd. egyesületi titkárok és tisztviselők nyugdíj-ügyét is. A gazdasági egyesületi titkárok az intézettel szoros kapcsolatban levő gazdaszti nyugdíjintézet kebelében külön nyugdíjosztályt alkotnak, amelynek fenntartásához a gazdasági egyesületi titkárok közérdekű munkájára való tekintettel a földmívelésügyi tárca is jelentékeny összeggel hozzájárult. Részletesen beszámol a jelentés a nyugdíjintézetéről is, amelynek törzsvagyona közel 800,000 korona. Majd beszámol arról az akciójáról, melyet a Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesülete jogosulatlan ezimbitorlása dolgában kifejtett. Ez a kérdés ma már végleges rendezést nyert, mert nemcsak a földmívelésügyi minisztérium, hanem a magyar királyi közigazgatási bíróság is végképpen eltiltotta a Gyakorlati Gazdatisztek Orsz. Egyesületét attól, hogy a Gazdatisztek Országos Egyesülete címet használhassa. Az előterjesztett jelentést a közgyűlés rendkívül nagy tetszéssel fogadta és az egyesület vezetőségének s főleg Jeszenszky Pálnak elismerését nyilvánította buzgó tevékenységükért. Vita nélkül jóváhagyta a közgyűlés a számadásokat is, amelyből kitűnik, hogy az egyesület vagyona ma már megközelíti a 120,000 koronát. Az 1910. évi költségvetés megállapítása után következtek a választások. Elnökké egyhangulag *Bujanovics* Sándor udvari tanácsos, alelnökké *Kodolányi* Antal, *Nick* Ede és *Hadriger* Albert, tiszteletbeli alelnökké pedig a betegség miatt lemondott eddigi alelnököt, *Máday* Izidor má. tanácsost választották meg. A választmány tagjai lettek: *Beck* Lajos, *Elek* Albert, *Hajdu* István, *Horváth* József, *Merényi* Ferencz, *Wocher* Jenő, ifj. *Lakner* László és *Galgóczy* Géza. A számvizsgáló-bizottság új tagjai lettek: *Fekete* Sándor és *Grossl* Hugó. A közgyűlés végül a beérkezett indítványokat tárgyalta, ezek közül elfogadta *Bartholomeidesz* Jánosnak a parcellázások állami kezelésbe való, vagy legalább állami ellenőrzés alá helyezésére vonatkozó indítványát, amely az egyesületnek amugy is régi kívánságát képezi. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Uj udvari szállító ezeg. *Schottola* Ernő budapesti ezegnek József főherceg Ő császári és királyi fensége az „udvari szállító” címet adományozta.

A budapesti XLV. (tavaszi) luxulóvásár díjazásának eredményei. Az idei második tavaszi luxulóvásár f. hó 23—26-ik napján tartott meg, melyre eddig alig tapasztalt számban hajtottak fel a bejelentett állatok. Igaz, hogy ez a számbeli gyarapodás nem szolgált egyszersmind a minőség javára, mert az első tavaszi lóvásár anyagát nem hogy nem multa felül minőség tekintetében, hanem alatta is maradt. A díjazás 25-én délelőtt folyt le. A bírálóbizottság tagjai voltak csepei *Zoltán* Elek elnöke alatt: *Fáy* Béla, *Döry* Hugó, rátonyi *Reusz* Henrik, *Somssich* Andor, *Hoyos* Miksa gróf, *Salgó* József, *Hunkár* Dénes, *Folkusházy* Lajos, *Inkey* Antal, *Gaal* Béla és *Fabricsius* Endre jegyző, mely bizottság a díjakat a következőképpen ítélte oda: A földm. miniszter tiszteletdíját *Wertheim* Imre négyesfogata (322—325. k. sz.) kapta. A) Négyesfogatoknál: I. díj *Incedy-Joksmann* Nándor (428—431. k. sz.), II. díj ifj. *Kende* Péter (525—528. k. sz.), III. díj *Gerliczy* Ferencz báró (57—60. k. sz.). B) Híntőfogatoknál: I. díj *Mikovicz* Sándor (402—403. k. sz.), II. díj *Adamovics* Sándor (554—555. k. sz.), III. díj *Süvegyvártó* Gábor (39—40. k. sz.). Ok-

levelet kaptak: *Kovács* Ágost, *Bogyay* Emil, *Fischer* és *Keller*. C) Jukkerfogatoknál: I. díj *Kosztolányi* István (45—46. k. sz.), II. díj *Goór* Lajos (521—522. k. sz.), III. díj *Rodich* Béla (103—104. k. sz.). Oklevelet *Pethő* István kapott. D) Hátszlovak: I. díj *Havas* Gábor (314. k. sz.), II. díj *Flohr* János (485. k. sz.), III. díj *Marsó* László (481. k. sz.). Oklevelet *Váhl* Ernő, *Pomianowski* Szaniszló, *Wertheim* Imre és *Hertelendy* Imre kaptak.

A fészekodvak alkalmazásának sikere. *Herman* Ottó, a magyar ornitológiai központ vezetője, Kiskunhalas város polgármesterétől alábbi levelet kapta, melyet tekintettel a szóban forgó kérdés vitás voltára, *Herman* Ottó kívánságára készséggel közreadunk. A polgármester nyilatkozata így hangzik: „Készséggel megerősítem *Selymessy* Ferencz m. kir. főerdőmérnök ur hivatalos jelentésében foglalt ama örvendetes tény, hogy a Kiskunhalas város fehértói erdejében és gyümölcsösében létesített madárvédelmi intézmény már idáig is igen szép eredményt mutatott fel és bizonyára ennek tulajdonítható, hogy a város gyümölcsösében alig volt ferges gyümölcs. A városi tanács méltányolta is az örvendetes ténynek nagy horderejét és az intézmény fejlesztése érdekében elrendelte 70 darab újabb fészekodu beszerzését, úgy hogy a már korábban megrendelt és az őszszel ki is helyezett 37 darab fészekoduval együtt újabban 107 darab fészekodu lesz kihelyezve. Fogadja Nagyságod stb. Kiskunhalas, 1910. évi április hó 17-én. *Silling* s. k., polgármester.”

A tejgazdasági szövetség pályakérdése. „Határozassék meg új, részben legalább magán az emberen tett kísérletek alapján a nyers tejnek és a forralt (pasztörizált, sterilizált és száritott) tejnek tápértéke egymással való összehasonlításban. A nyers tej előnyének esetében határozassék meg a tejből levő zymase esetleges szerepe a táplálkozásban.” Megjegyzés. A pályaművek a föltitkarsághoz (Secrétariat général de la Fédération Internationale de Laiterie, 23, rue David Desvachez, Bruxelles-Uccle, Belgique) legkésőbb 1911. évi április hó 1-éig küldendők be. **Pályázati szabályzat.** 1. A nemzetközi tejgazdasági szövetség által kitűzendő valamely tudományos vagy technológiai kérdés megfejtesül beérkezett legjobb munkát jutalmazására 500 frankos díj alapított. 2. A díj minden egyes nemzetközi tejgazdasági kongresszus alkalmával kerül kiosztásra. 3. A külföztől kérdésre pályázó munkák francia, német vagy angol nyelven irandók és 5 példányban nyomtatásban vagy gépirásban küldendők be. 4. A munkálatok megbírállására az állandó választmány egy 5 tagból álló nemzetközi zsűrit választ. 5. A munkálat legalább 3 hónappal a nemzetközi tejgazdasági kongresszus ülészakául kitűzött nap előtt a nemzetközi tejgazdasági szövetség föltitkarságához kell beküldeni. 6. Ha egy pályamunka sem találtatnék a díjazásra érdemesnek, úgy az összeg a legközelebbi pályázatra utalható át, hogy azon esetleg két pályamunka legyen jutalmazható.

Németország 1909. évi állatbevitelének és kivitelének. A múlt évben bevitelre került a német birodalom területére 121,341 ló, vagyis 2341-gyel több, mint az előző évben, továbbá 209,540 darab szarvasmarha (közel 8 ezer darabbal kevesebb, mint az előző évben!), 7511 darab juh (a csökkenés itt 3 ezer darab), 750 darab kecske, 122,100 darab sertés (emelkedés 25 ezer darab) és 7.7 millió darab liba (emelkedés 266 ezer). A kivitel ezzel szemben, összehasonlítva az előző évvel, a következő volt: ló 7128 (+613) darab, szarvasmarha 10,455 (+8414) darab, juh 53,890 (+2163) darab, kecske 680 (-84) darab, sertés 502 (-7427) darab, liba 40,393 (+1733) darab. A bevitel összes értéke 1909-ben 223'67 millió márka (+2'08 millió márka), a kivitel összes értéke pedig 8'7 millió márka (+2 millió márka), a beviteli többlet tehát 1908-ban és 1909-ben egyaránt 214 millió márkát tett ki. Ellenben állati termékeknel (hús, húskelesztmény és zsiradékok) a beviteli többlet

151 millió márkáról 148 millióra csökkent, úgy hogy együttvéve az állatok és állati termékek ki- és beviteli forgalmának mérlege következőképpen alakult:

	1908	1909
bevétel	379'55	379'06
kivétel	12'60	14'54
beviteli többlet	366'95	364'52

Népházépítés Marostorda megyében. A földmívelésügyi miniszter az erdélyrészi miniszteri kirendeltség javaslatára *Sótárad* marostordamegyei község fogyasztási szövetkezetének népház építésére államsegélyt engedélyezett azzal a kikötéssel, hogy abban a gazdakörnek ingyenes elhelyezést köteles adni. A népházban lesz ezenkívül a munkásközvetítő hivatal, valamint a gazdasági munkás- és eszelésegélypénztár is. A népház a község minden lakosának díjtalanul rendelkezésére áll s ott mindennemű szeszital kimérése tilos.

Saazi komlóhírek. A multheti forgalom az előző hetekéhez hasonlóan szilárd volt. Csekély kereslet miatt nagyobb üzletek nem voltak köthetők, csakis kisebb tételek adattak el, nagyjában változatlan áron. Néha sikerül a vevőknek néhány koronával olcsóbban vásárolni, de csak oly árukat, melyek többször cserélnek gazdát. A kötések nagyobb része azonban erős kezekben van. A forgalomban volt komlóból a múlt héten 1909. évi 250—260 K.-ért, a legelsőrendű 270 K.-ért, 1908. évi áru 70—80 K.-ért adatott el. Saaz vidékén a komló metszése a befejezés felé közeledik. A tőkék általában jól teleltek át; a kerteknek csak csekély része mutat gyenge tőkét, míg a legnagyobb rész erős és egészséges. A vegetáció — bár a esapadékok kevés volt — élénkül, a tartós és heves szelek gyengültek.

Országos madárkiállítás Szegeden. A Szeged-vidéki Baromfitenyésztő Egylet madárvédelmi osztálya pünkösdi ünnepén Szegeden madárkiállítást rendez, mely iránt nemcsak a hazai, de a külföldi madárkedvelők és kereskedők is élénk érdeklődéssel viseltetnek. A kiállítás nagyjából arányú madárvásárral lesz összekötve s maga az egylet is 50 darab éneklő- és díszmadarat vásárol a tagjai között való kisorsolás végett. A kiállításon bárki résztvehet élő és kitömött dísz-éneklő- vagy másféle madarakkal, madárvédelmi eszközökkel, madáreséggel stb. A kiállítás tárgyában felvilágosítással szolgál *Vogel* Antal titkár (Szeged, Széchenyi-tér), kihez a bejelentések is küldendők.

Uj szövetkezetek az O. K. H.-ben. A folyó év első három hónapjában az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekébe 37 szövetkezet vétett fel, amelyeknek működése kiterjed 70 községre. Az összes apadás 6 szövetkezet. Végeredményképpen március hónap végén az Országos Központi Hitelszövetkezetbe tartozott összesen 2237 szövetkezet 6854 községre kiterjedő működési körrel.

Gazda-naptár.

Április	30.	Magyar Gazdaszövetség közgyűlése Budapesten.
Május	5—6.	Nemzetközi lóvásár Érsekújváron.
"	5—16.	Országos kertészeti jubiláris kiállítás Budapesten.
"	8.	Csanádvármegyei G. E. állat- és gépkiallítása Nagylakon.
"	14—15.	Országos ebkiállítás Budapesten.
"	14—22.	Gazdasági kiállítás Prágában. (Csehország).
Aug.	19—23.	Méhészeti vándorgyűlés és kiállítás Budapesten.
Szept.	17—29.	Szabolcsvármegyei G. E. jubiláris kiállítása Nyiregyházán.

Lapunk mai számában a 1053. oldalon közöljük *Teleki* Arvéd gróf drassói uradalmának hirdetéseit, melyre felhívjuk olvasóink figyelmét.

Jó könyvek.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület karöltve a „Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársasággal könyvkiadó vállalatot tart fenn, melynek az a célja, hogy a gazdaközönséget jó és olcsó könyvekkel lássa el.

Határidőárak.
(Déli zárlat.)

Buza 1910. októberre	20.70 K.
" 1910. áprilisra	23.80 "
Rozs 1910. októberre	16.30 "
" 1910. áprilisra	13.20 "
Zab 1910. októberre	11.70 "
Tengeri 1910. májusra	12.04 "
" 1910. júliusra	12.04 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1910. április hó 26-án. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 127 szekér réti széna, 40 szekér muhar, 13 szekér zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér zabos-bükköny, 200 zsák szecska.

A forgalom igen élénk. Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 700—900, muhar 700—840, zsupszalma 700—780, alomszalma 400—480, takarmányszalma —, kéve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbükköny —, löhere —, luczerna, —, köles —, sarju 600—740, szalmaszecska 700—760. Összes kocsiszám 197. Összes súly 236,400 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom élénk és kielégítő és fedezési vételek folytán a szeszárak változatlanul szilárdan, a legutóbbi zárlatjegyzés szerint zárulnak.

Elkelt finomított szesz nagyban, adózva 180—180.50 K.-ig, adózatlanul 61—61.50 K.-ig azonnali és áprilisi szállításra, míg ellenben későbbi szállításra drágább az ár.

Élesztőszesz adózva, nagyban 177.50 K.-ig, adózatlanul 58.50 K.-ig kelt el felsőmagyarországi vevők által vásárolva.

Denaturált szesz változatlan és hordóval együtt 52—52.25 K.-ig kelt el kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 2—2.50 K.-ig jegyzésen alul és 55.50—56 K.-ig fix árkban volt ajánlva.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 56—57 K. Irányzat: szilárd.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	56—57	—
Finomított szesz adózva	180—180.50	—
" adózatlan	61—61.50	—
Élesztőszesz adózva	177.50—177.75	—
" adózatlan	58.50—58.75	—
Nyersszesz adózva	177.50—177.75	—
Denaturált szesz	52—52.25	—

(Az adózott szesz a 20 K. pótdóval együtt értendő.)

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete őrítakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. Az üzlet lanyha irányzatú maradt. Készletek egyre szaporodnak és a malmok kénytelenek voltak áraitak mérsékelni.

A fővárosi malmok átlagos buzasziszjegyzései 100 kilogrammonként Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, szákoskul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	39.40	38.60	37.80	37.—	36.20	34.20	32.20	29.40
	7 1/2	7 3/4	8					
	23.80	19.20	12.40					

Rozslisztárak:

Szám:	0	0/1	1	WR.	II.	II/B.	III.
Ar K:	28.—	27.—	26.—	25.—	22.—	20.—	16.80

A korpá. Az üzlettelenség továbbra is tart és az árak finom korpában némileg csökkentek, míg a goromba korpá árak a nagyobb fogyasztásra való tekintettel változatlanok maradtak.

A többi abraktakarmányzickek árak a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Finom korpá 1910 máj. száll.	8.80—8.90
Goromba korpá 1910 máj. száll.	10.40—10.50
Finom korpá 1910 szept.—decz. száll.	9.20—9.30
Goromba korpá 1910 szept.—decz. száll.	10.20—10.30
Rozskorpá	10.10—10.20
Arpadára és arpaderce	11.50—11.60
Malomkorkely	10.—10.10
Budapesti gyári repcepogácsa április-máj. szállításra	13.30—13.90
Derby-melész ab Hatvan vagy Pozsony	10.60—10.70
Szárított moslék zsák nélkül	13.60—13.70
Szárított répaszelet ab állomások	13.10—13.20
Szőrplé 48—50% ezukortart. hordó nélkül ab ezukorgyár	7.60—7.70

Élelmiezcikkek nagybani árai a központi vásáresarnokban.

Országos Gazdasági Bank Részvénytársaság jelentése 1910. április 26-án.

Az üzletmenet husfélékben élénk, nevezetesen marhahus emelkedett, borjú változatlanul élénk, míg sertés és bárányban lanyha a tendenzia. Idei baromfi jól keresett. Spárgából az érkezés rendkívül csekély, de a kereslet sem nyilatkozik meg túlságos élénken, miáltal nagyobb áremelkedés kimaradt. Saláta b5 hozatalok folytán néhány nap alatt korábbi árának harmadára bukott, olasz zöld borsó is napról-napra olcsóbb lesz, ugyanily lefelé menő irányzat észlelhető természetesen az összes zöld főzélékeknél. Tojásban az üzlet elég élénk változatlan árak mellett. Vaj emelkedő hozatalok mellett lanyha.

Mai árak:

Husneműek: vidéki marhahus hátulja 1.16—1.44 K., eleje 1.—1.20 K., vidéki borjú borbén, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 1.—1.16 K., helybe borjúhus 1.20—1.30 K., sertéshus szalonnával 1.50—1.65 K., lehuzott sertés 1.60—1.70 K., szalonna friss 1.72—1.76 K., szalonna sózott 1.40—1.44 K., szalonna füstölt 1.70—1.80 K., olvasztani való 1.68—1.72 K., háj 1.80—1.92 K., sertésszir 1.82—1.84 K. kg.-ként. Füstölt hús (vidéki) kg.-ja 1.60—1.70 K., hazai sonka 2.—2.40 K., prágai sonka I. 2.40—2.50 K., prágai sonka II. 2.10—2.30 K., magyar füstölt karaj 1.80—2.20 K., prágai füstölt karaj 2.40—2.60 K., szalámi magyar I. 3.60—4.—K., szalámi nyári 1.20—1.30 K.

Vad: őz 0.90—1.—K., szarvas —0.—K., dánvad —0.—K., vaddisznó 1.—1.20 K. kg.-ként egészben, nyul nagy 0.—0.—K., nyul süldő 0.—0.—K., fogoly 0.—0.—K., fácán 3.60—4.—K., erdei szalonna 0.—0.—K., dánvad 0.—0.—K. kg.-ként. Fenyvesmadár kötegye 0.—0.—K.

Baromfi-félék: élő rántani való csirke 1.60—2.60 K., sütni való 2.80—4.—K., liba fiatal 12.—16.—K., kacsa sovány 5.—6.80 K., kacsa fiatal 7.—6.—K., lud hizott —0.—K., tyúk 3.60—4.—K., pulyka 10.—12.—K., élő sovány liba 0.—0.—K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1.40—1.70 K., hizott rucza 1.40—1.80 K., hizott pulyka 0.—0.—K., levestyúk 1.30—1.50 K., kg.-ként Pulard 2.20—2.80 K., Poulet 1.80—2.20 K., sütni való csirke 1.40—1.60 K. darabonként.

Tejtermékek: tevaj (centrifugált) I. 2.60—2.80 K., II. 2.40—2.50 K., főzővaj (köpült) 1.60—1.80 K., tehénturó 24—26 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi jurturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségfélék: burgonya (vagonárú) sárga 6.20—7.30 K., rózsá 3.80—4.20 K., fehér 3.80—4.—K., kifli 7.—10.—K., sárgarépa 6.—8.—K., petrezselyem 10—16 K., vöröshagyma makói 8.—10.—K., vöröshagyma közönséges hazai 6—8 K., fokhagyma 50—60 K., káposzta 10.—12.—K. 100 kg. Burgonya, új 18.—20.—K. Kalarábé 2.40—3.60 K. 100 drb, spárga solo 1.50—2.—K., közép 1.—1.40 K., levesspárga 0.60—0.80 K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes —0.—K., kifejtett 0.—0.—K., zöldborsó, hüvelyes 0.28—0.32 K., kifejtett 0.—0.—K., paradicsom —0.—K. 100 kg.-ként. Uborka salátának való 90—100—K., ezetben 0.—0.—K., savanyítani 0.—0.—K. 100 drb.-ként. Torma hazai, édes 40—50 K., Saláta 1—3 K. 100 fejenként. Paraj 16.—20.—K., sóska 20—50 K. 100 kg.-ként.

Gyümölcsfélék: Szőlő 0.—0.—K. kg.-ként. Alma: vlogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) 60—1.—, másodrendű 30—40, harmadrendű apró áru 28—30 K., körte elsőrendű 80—1.80, másodrendű 40—60 K. q.-ként. Dió I. 50—60, II. 30—44 K. 100 kg.-ként. Görög diunye —0.—K., kantalu —0.—K., szárított belföldi szilva —0.—K., belföldi szilvaiz —0.—K., ringló —0.—K. 100 kg.-ként.

Vegyes árak: Bor és szeszesitalokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz: ákác 1.30—1.30 K., hársfa, vegyes virág 1.10—1.50 K., sütőméz (csepegtetett) 1.—0.—K., nyersméz 0.—0.—K. 100 kg.-ként. (Az intézet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden méz-értékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsíz 0.—0.— fillér kg.-ként. Gomba szárított 3.—3.60 K., szappan —0.— fillér, lenese (erdélyi) 12—20 K., bab apró 22—26 K., nagyszemű 20—22 K., lenese —0.—K. 100 kg.-ként. Borsó kopotatott —0.—K., champion, friss 2.40—3.60 K. 100 kg.-ként.

Tojás: bácskai 68.—69.— korona, erdélyi apróbb áru 67.—68.— korona, hűtőházi áru —0.—K., meszes —0.—K., Selejtes: Pizskos 64.—65.— korona, apró 58.—59.— korona, törött (1080 darab) 47.—48.— korona eredeti ládánként.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizaló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz	páronként 400 kg. felül 154—156 fillérig
Öreg közép	300—400 kg.
Fiatal nehéz	300 kg. felüli súly 164—166 "
Fiatal közép	250—300 kg. 164—166 "
Fiatal könnyű	350 kg.-ig —0.— "

A hizottsertésüzlet irányzata lanyha.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1910. április 25.

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
Hizott marhában felhajtás	drb
Csontozni való marhában felhajtás	drb
Összesen	3705
Eladatlan maradt	804
Összesen	4509

Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyarországi	Ökör
Galicz. s. bukovinai	Bika
Oszták tartományokból	Tehén
Összesen	Bivaly
	3082
	633
	657
	137

Árak (100 kilogrammonként elősúlyban, koronaértékben, fogyasztási adó nélkül)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	74—80—88	64—72	56—63
Galicziai hizott ökör	82—88—92	70—80	—
Tarka hizott ökör	88—93—94—102	74—87	—
Bikák	66—84	—	—
Hizott tehén	64—84	—	—
Boszniai marha	—	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Bivaly	44—60	—	—
Kisgazd. hízó ökör	58—62	—	—

Irányzat: szilárd, a múlt héthez viszonyított jóval kisebb felhajtásnál fogva prima minőségű ökör 1—2 koronával, középminőség 2 koronával és harmadrendű minőség 2—3 koronával drágább. Bika és csontosmarha 2 koronával drágább. Az üzlet menete élénk.

Szerkesztői üzenetek.

M. K. Fővárosi. Abauj megyében nem tudunk akkora számatermést elképzelni, hogy azt a gazdaság nélkülözhesse és megfelelő állatlétszám mellett jövedelmezőleg föl ne használhassa. A haszonbérbeadóknak nagy érdeke, hogy az összes szalastakarmány és szalma-termés a birtok területén takarmányoztassék föl és alakították át istállótárgyává, mert ebből sok lehet, de elegendő sohasem és annak humuszkepző hatását a műtrágyázással pótolni nem lehet. Ha azonban a birtok talaja egyébként is gazdag humuszban, beleegyezhet a tavaszi szalma-eladásába azon föltétellel, hogy annak árán a bérlet abraktakarmányt vagy műtrágyát szerezzen be.

M. K. Föltesztők. Iletéleg leveléből úgy látjuk, hogy Ön mint nem okleveles gazdatiszt van alkalmazva. Ha 2 évre fogadták föl és ebből 7 hónapot töltött ki, akkor szolgálati idejéből nem 5, hanem még 17 hónap van hátra és Ön követelheti erre az időre vagy a további alkalmaztatásáért, vagy a fizetésének kiszolgáltatását. Szóbeli felmondás nem bír semmi érvénnyel, szóbeli uton Önnek fel nem mondhatnak. Ha nem tudja bizonyítani, hogy szerződése 2 év tartamára szól, akkor mint nem okleveles gazdatisztnek 6 havi felmondással kell megelégednie, de természetesen ez is csak írásban történhetik érvényesen.

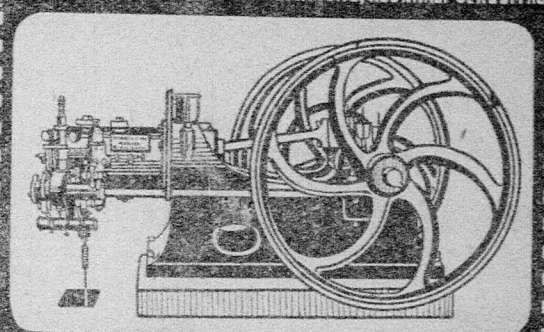
K. E. Felsőfalu. Követelése nem látszik jogosnak, mert a kérdéses időszak nem esik a termelési időbe és Ön az illető földeket nem is veteményezte. Ha mégis azt hiszi, hogy a követelés jogos, a járásbíróság előtt indíthat keresetet.

Kl. Ó. gazdatiszt. Tata. Levelét áttettük a Kölesönös Állatbiztosító Szövetkezethez, Budapest, IX., Üllői-ut 9. Onnan kimerítő feleletet fog kapni.

EREDETI ANGOL BENZIN SZIVOGAZ NYERSOLAJ MOTOROK

MOTOROS CSEPLŐKESZLETEK

ALCSO ÁRAN, FELTÉTELEN MEGBÍZHATÓSÁG, AZONNALI SZÁLLÍTÁS.

LOKE ANDOR MAGÁNMECHNIKUS

BUDAPEST, IX. FERENC-KÖRÜT 42.

TELEFON: 117-23

sár.
(része.)

Ség szerint:

drb	
3705	
(Wei-	
804	
4509	

m szerint:

3082	
633	
057	
137	

ban, koronaérték-
(kül.)

II.	III.
rendü	rendü
84-72	56-63
70-80	
02 74-87	

Uj Fűkaszaló „Darling“.

Kedvence minden tulajdonosának — szolidabb az amerikai gyártmányoknál.

Szénaforgatók — Lógereblyék Utolérhetetlen munkateljesítésében és könnyűen vonhatóságában.

Uj gabonaaratógép „Handy“ Budapest, V. ker., Váci-körút 60. szám.

UMRATH és TSA Gözcseplőkészletek 12 HP-ig. — Ipari mozcsonyok 200 HP-ig.

Reitter István utóda:
REITTER ÖDÖN cs. és kir. udvari kocsiigáros, Vác.
!! Budapesti kocsiraktáráthelyezés !!

Több mint 20 év óta Budapesten, a Népszínház-utca 5. szám alatt volt kocsiraktáromat, létező műhelyeimmel egy helyen, saját házamba:

VIII., Fecske-utca 15. sz. alatt
(Népszínház-utca közelében)

helyeztem át, mely áthelyezett új kocsiraktárom megtekintésére nagybecsű vevőim és a t. érdeklődő kocsi-vevők szives figyelmét felhívni bátorodom.

REITTER ÖDÖN cs. és kir. udv. kocsiigáros.
5407

Mindenféle gazdasági nyomtatványt

állandóan nagy mennyiségben készletben tart a „PÁTRIA“ r.-t. nyomtatványkezelő osztálya, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

Eladó birtokok:

Zala megyében, 2000 m. holdon felül, jó minőségű földek, kitűnő épületek, kényelmes urilakkal, teljes felszereléssel.

Pest megyében, 1700 m. hold, 1 1/2 óra a fővárostól, legjobb üzemben lévő gazdasággal.

Röjtöki BAUER ANTAL
Budapest, VIII., Baross-utca 4.
TELEFON 166-66.

GÖZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását**, épüget **mélyrigolozását** szőlőtelepítésekhez eredeti **FOWLER-féle GÖZEKÉVEL** elvállal **IZSÁK és NOVY GÖZSZÁNTÁSI VÁLLALKOZÓ** BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 36., III. 29.
Postacím: **IZERY IZSÁK GYULA, BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 36., III. 29.**

Karner Ede
Budapest, VI., Váci-körút 51. sz.
Sürgőnyezim: „Karnered“ Budapest. Telefon: 159-18.

Magyar, sziléziai és porosz darabos szén
gözekék, gőzlokomobil, ipar- és szobafűtésre.
Kösz, kovácsészén és antracit. Teljesen megbízható szállítás minden vasutállomásra. 5418

Eladásra kerül nagy mennyiségben sima és gyökeres **Riparia Portalis és Rupestris Monticola** alanyvessző, ugyszintén ily alanyokon készült **elsőosztályu gyökeres fásoltvány** a legkitűnőbb **bor- és csemegeszőlőfajokban.** Továbbá eladunk többféle fajban egy- és kétéves **gyökeres hazai szőlővesszőt.**

Megkeresések közvetlen hozzánk intézendők:
Badacsony-Szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapolcza. (Balaton-vidék.)
3943

SZŐLŐ- ÉS MEZŐGAZDÁK:

„CUCASA“
Magyar szabadalom 44293.
Dr. Marquart L. C. vegyészeti gyár, Beuel a Rh. készítménye.

„CUCASA“ a legjobb, legolcsóbb és legegyszerűbb permetező anyag a **peronoszpóra, fusicladium** és az összes növényi betegségek ellen.

„CUCASA“ jobb, mint a bordeauxi por. Lásd a geisenheimi szőlészeti és gazdasági főiskola 1907. és 1908. évi jelentését.

„CUCASA“ ismertetést, használati utasítást és mintát kívánatra küld a magyarországi vezérképviselő:
Varga, Budapest, V., Ferencz-József-tér 5.

Magyar, német, francia, angol
gazdasági szakkönyveket gyorsan szállít a „PÁTRIA“ r.-t. gazdasági könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.) — Jegyzékek ingyen.

TOROK
KESZLETEK
AZONNALI SZÁLLÍTÁS

MAGÁNMERNÖK
V. KER. VÁCI-KÖRÚT 42.
7-23

!! Szőlőoltvány !!

UJDONSÁGOK:

CSODA SZŐLŐ: a legbővebben termő szőlő, 100 hektolitert terem holdankint s a mellett jó, zöld-fehér bort ad.

POZSONYI FEHÉR; legújabb európai hybrid, 1 hold 70-80 hektót terem. Rendkívül buja növési s így öreg szőlőkben a hiányok pótlására alkalmas; már az első évben 150 cm. magasra megnő. Bora kitünő, nem rothad, ez a jövő szőlője.

MUSKÁT OTTONEL; a legfinomabb bort termi, zamatos, erős, cukorfoka október közepére 26-28 fok. igen bőtermő, gyenge borok feljavítására alkalmas.

ÁRAK: 1000 gyökeres fásoltás	200 K
1000 két éves gyökerű zöldoltás	220 K
1000 gyökeres zöldoltás	180 K
1000 sima zöldoltás	100 K
1000 sima, nemes vessző	16 K

Régi szőlők hiányainak pótlására 2 éves gyökerű, egyedül alkalmas régi telepek feldozására, száza

Gyökeres fásoltvány, ezre 20 K

Gyökeres fásoltvány, szépséghibával, olyan kötelezettséggel, hogy 95% megered belőle, ezre 150 K

Gyökeres zöldoltvány, ezre 90 K

Sima zöldoltvány, I. oszt. ezre 160 K

Sima zöldoltvány, II. oszt. ezre 90 K

Gyökeres Ripária Portális, vastag, I. ezre 70 K

2 éves gyökeres Ripária Portális, vastag, ezre 32 K

Sima Ripária Portális, vastag, ezre 28 K

Sima Ripária Portális, vékony, ezre 16 K

Sima Ripária Portális, vékony, ezre 8 K

Sima hazai nemes vessző, ezre 8 K

40 legjobb fajban, teljes jóállással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. — Nagy árjegyzék ingyen. — Oltványaimért teljes felelősséget vállalok. Rendelésnél az ár negyedrésze beküldendő, a többi utánveszem.

Fehér borfajok: Bakator, Bánáti rizling, Ezerjő, Erdei, Furmint, Hárslevelű, Juhfark, Kövidinka, Leányka, Mirkovácsi, Mézesfehér, Olasz rizling, Olyerni hamvas, Rakszőlő, Sárfehér, piros és fehér Szlankamenka, Sauvignon, piros Veltelini.

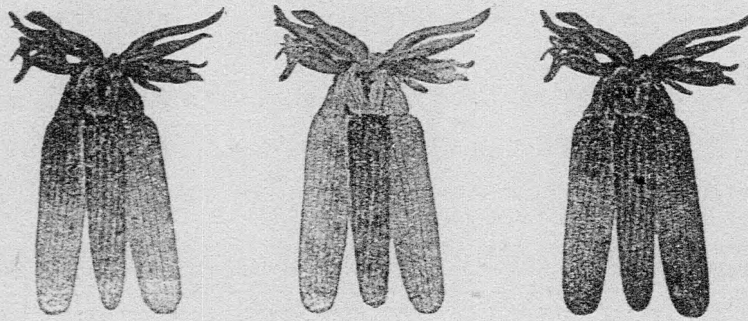
Fekete borfajok: Aramon, Carbenet, Nemes Kadarka, Oportó, Nagyburgundi.

Csabagyöngye, legkorábbi és legfinomabb csemegefajta, még alig kapható. Szaporítani legajánlatosabb. 1 gyök. oltás 50 fill., 10 drb 4 K, 100 drb 35 K; 1 sima oltás 30 fill., 10 drb 2 K 50 fill., 100 drb 22 K, 1000 drb 200 K.

Csemegefajok: Piros és fehér Chasselas, Royal, Passatutti, Madelaine, Tokaji Chasselas, egyéb 12 Chasselas faj és egyéb 7 Muskát faj stb.

Székely I. József Gyöngyös, Szent Urbán templom.

5802

Ujdonság!

- Ha állandóan maximális terméseket akar elérni minimális előállítás költséggel mellett,
  - ha sikeresen akar védekezni a tartós szárazság hátrányai, meddőség és fattyuhajtások ellen,
  - ha meg akarja akadályozni kukoricájának elfajzását,
  - ha biztosítani akarja az erőteljes, hiánytalan komplet növényzszámot és azok gyors fejlődését,
  - ha el akarja érni, hogy minden egyes növény feltétlenül megteremje a maga egészséges, jól benőtt, súlyos csövét,
  - ha meg akar ismerkedni a nagy eredményeket biztosító racionális megszelekezővel és megemésztéssel,
- akkor hozassa meg a most megjelent:

A MODERN OKSZERŰ KUKORICZATERMELÉS

ezimül, számos ábrával ellátott szakmunkát, mely a nálunk divónál sokkal jobb, **amerikai kukoriczatermesési rendszert** és az összes előnyösebb e célra szolgáló gépeket, eszközöket s azoknak a ráit kimerítően ismerteti.

Ára 4 korona, mely összegnek előzetes beküldése mellett bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági sakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

minden tekintetben előmozdítani kívánja a gazdaközönségnek érdekeit s ezért:

Jelzálogkölcsönöket közvetítünk elgyűs feltételek mellett, ha a gazdák e célból hozzánk fordulnak.

Felülvizsgáltatjuk a beállapított, hogy azok a cseléd- és gyógytári vényeket, vény rendelkezései szerinti számviteli- és adóügyekben az adó helyes kivételét és túlfizetés esetén annak visszatérítését kieszakvéleményt adunk. A beküldött adókinyvek alapján **felülvizsgáltatjuk** az adó helyes kivételét és túlfizetés esetén annak visszatérítését kieszakvéleményt adunk. A beküldött adókinyvek alapján **felülvizsgáltatjuk** az adó helyes kivételét és túlfizetés esetén annak visszatérítését kieszakvéleményt adunk.

Tarifális kérdésekben díjtalanul szakértői felvilágosításokat adunk. **Felülvizsgáltatjuk** a beküldött vasúti és hajófuvarleveleket a készpénzzel a túlfizetett fuvardíj visszatérítését.

Gazdaságok állandó felügyeletét és ezek főzmenék ellenőrzését, számvitelek felülvizsgálatát és ellenőrzését elvállaljuk, illetve arra szakembereket küldünk ki.

Szaktanácsot adunk számviteli kérdésekben. gazd.

Üzemterveket, melyek az okszerű gazdálkodás alapját képezik, kidolgozatunk.

Szakértői ügyekben peres ügyekben elvállalunk és mindennemű mezőgazdasági értékebecsléseket végeztetünk.

Biztosítási ügyekben tanácsot adunk és mindennemű biztosítási ügylet lebonyolítását elvállaljuk.

Nyilvántartjuk a bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat, valamint birtokot venni és bérelni szándékozókat.

Jogi tanácsot is adunk, ha ily természetű ügyekben a gazdák hozzánk fordulnak.

Mindenféle tanácsot, felvilágosítást Üzemi osztályunk révén a gazdák a legkiválóbb szaktekinélyektől kapják.

Nyilvántartásra bejelentetett:

- Eladó birtok:** 197 m. hold, fővárostól 39 km.-re, 8 h. szőlővel, gazd. épületekkel és 2 nagy pinczével, 5 szobás urilakkal. 3
- 370 m. hold sáros megyében, melyből 310 hold erdő, 60 hold díszkerttel, 5
- 100 kat. hold körül I. o. bőskei föld, 15 peronyira a vasútállomástól, a Ferenc-osztorától 6
- 500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 7
- 1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasút mentén, köves úttal, egészben, avagy csakis egy, körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 8
- 580 hold Nógrád m.-ben, Vasútállomástól 3 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 K. 14
- 384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy részletekben is eladó. 13
- 1000 m. hold Hont megyében. A birtok egy darabban, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadandó. 15
- 2435 m. hold, 50 hold termő gyümölcsösökkel Erdélyben, bérbe adott, megfelelő számú kitűnő kőből épült épületekkel, 10 szobás urilakkal, szeszgyár és fűmölő, jó munkásviszonyok. Ára felszerelés nélkül 500,000 K. Amortizációs tétel 200,000 K. 16
- 290 hold Szatmár megyében, vasútállomástól 7 km. Felsőrézben telkes, felszerelésben legelő és kaszáló. Dolmánytermesztési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehénre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17
- 200 hold, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18
- Emeletes kastély, 25 hold földdel a Balaton mellett, szép park. Ára 75,000 K. 1
- 139 m. hold Pest megyében, vasútállomástól 3/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltérhető legelő lanyával együtt 48,000 K.-ért. 2
- 980 m. hold Nógrád megyében, szükséges gazdasági épületekkel, 10 szobás kastélyllyal, vasútállomástól 1 km.-re. Előnyös fizetési feltételek. 28
- 2056 m. hold három különálló részben: 155 hold legelő és rét 150,000 K. és 184 hold mezőváros belterületén kastélyllyal, igen sok gazdasági épülettel 170,000 K. A birtokrészek külön-külön is eladók. 30
- 1260 m. hold, melyből 400 szántó, 40 rét, a többi vágható erdő. Vasútállomástól 7 km. Kedvező fizetési feltételek. Esetleg bérbe is kivethető. 31
- 306 m. hold Szatmár megyében, Nagykárolytól 12 km.-re, 45 hold termő szőlővel, teljes felszereléssel. Ára 133,000 K. 32
- Nógrád megyében 4700 holdas magyar birtok szeszgyárral és gőzmalommal eladó; a szeszgyár és gőzmalom a belsővel együtt tetszés szerinti 1500-2000 holdnyi területtel is kapható. Ugyiszintén az egyes 300-500 holdnyi puszták külön-külön is eladhatók. Elsőrendű búzatermő földek, előnyös árak. 33
- 624 m. hold Komárom megyében. Egy tagban, 7 szobás urilakkal. Ára 350,000 K. Amortizációs tétel 250,000 K megszavazva. 34
- 5000 kat. hold, melyből 4000 kihasználható erdő, a többi szántó, kaszáló és legelő. Épületek két malomban, mindenképp vasúti állomás, 6 vizmalom, vasolvasztó, mész- és vasbányák. Minden irányban jó köves utak. 29
- 165 hold Nógrád megyében, várostól 1/2 órányira, fővonal mentén, 4 szobás lakóházzal. 35
- 700 kat. hold Temes megyében, I. o. cukorrépatalaj, 120 hold nemes tűzfatepeppel, 25 hold gyümölcsösökkel, 13 hold ojtványiszőlővel, 8 szobás, modern urilakkal, elegendő számú gazd. épületekkel. Ára holtfelszereléssel 820,000 K. 36

Birtokvétel:

- 1000 holdig eserdebe fővárosi házért egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 57
- 800-1000 holdig jó földet és épületekkel, instrukszióval. A lakóház fau vagy város közelében legyen. 70
- megvételre kerestetik: 500-1000 m. hold, lehetőleg egy tagban, előnyben részesítendő sík fekvés, vasútállomás közelében. 25
- 2-300 holdig, közel a fővároshoz, mely tejgazdaságra alkalmas. 30
- 400-600 hold kastélyllyal, kerttel, elég és jó gazdasági épületekkel. Temes, Torontál, Arad, Csongrád és Krassó megyékben. 176
- 50-100 hold, lehetőleg a főváros közelében, mely természetére alkalmas. 243
- 500 holdon fekvő bármely nagyságú. Bács, Torontál, Temes, esetleg más megyékben, jó minőségű talajjal. 380
- 400 hold körül, jó talajjal, lehetőleg helységhez közel fekvő lakóházzal. Szolnok, Heves, Pest, Békés, Bihar vagy Szatmár megyékben. 580
- 50-100 hold, közvetlenül a Duna mentén, Kalocsa és Pozsony között, esetleg a dunán túlon, állandó víztől vagy folyó mentén. 94

Bérbeadó birtok:

- 1150 m. hold Nógrád megyében, jó gazdasági épületekkel, épülő vasút mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 15
- 562 m. hold szántóföld, melyből 150 hold még ki nem irtott rüka eserdebe, vasúti állomástól 5 km.-re. 38
- 2099 m. hold Nógrád megyében, helyben vasúti állomással. 407

Birtokbérlet kerestetik:

- 180-200 m. hold, amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530
- 1000-1500 m. hold, lehetőleg sík fekvésű, előnyben részesítendő erdőnélküli birtok és síkfekvésű vasútállomás közelében levő. 465
- 165 m. hold Nógrád megyében, fővonal mentén, várostól félóránnyira, 4 szobás lakóházzal. 465
- 100-120 h. város közelében vagy oly helyen, honnan városok jó vasúti összeköttetés van. 38
- 400-500 h. 10-12 évre, szükséges épületekkel, lehetőleg 150-200 hold kaszáló és legelővel. 501
- 800-1000 hold jó birtok, lehetőleg vasútállomás közelében 92
- 1200 hold körül 93

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket az OMGE. üzemosztálya.

Eladó

saját termésünkből első osztályú dunszgyökérzetű, bor- és csemegefajta fás

szőlőoltvány,

torábbá kinttőben bevált magántermő főbér hont adó piros Delaware-ből sima és gyökerekes vessző, fajtisztaságúval való szavatolással. Árak méretekkel, kívánatra árjegyzékkel szolgálunk.

Rendes és Komlós Székely-híd, Biharmegye.

Vétel

Vastengelyű ökörszekeret használt, jó állapotban megvételre keressük. Ajánlatok az ár és méretek megjelölésével Kaposi bérzadású u. p. Hajdunás, kéretnek. 3989

Uradalmi tejet illetve tejeket keresek sajtos és vajkészítéshez óvadék mellett. Megkérésedek az ár megjelölésével Groff Dániel Cséktű, u. p. Padrag, Veszprém megye küldendők. 4020

Bérlés

Bérléket és eladó birtokokat keresek megbízóim részére, ugyancsak általam bárki igényeinek megfelelő bérletre vagy vételre juthat. Miklósy Gyula, Párkány. 4017

Kassán, a Csermelyvölgyben, a várostól 30. az erdő, től 10 percznyi sétántra egy szép fekvésű nyaraló, 3 szoba, egy nagy veranda, konyha, pinceszével és jó ivóvízű kútjal, szép fenyves sétánnyal nyárra kiadó. Érkezhetni lehet Alth. Janka úrnőnél, Kassa. Fő-utca 111. szám alatt. 3785

Bérlés. Székesszékkel jó vasúti összeköttetéssel bíró, hat-hétszáz holdas bérlet keresek. Bérösszeget, birtokleírás, feltételeket tartalmazó bérmentesítést ajánlatokat „Alba” jellegű alatt a kiadóhivatalt továbbít. 4041

Haszonbérlet. Gömör megyében adó egy birtok szeszkontingenssel együtt, azon föltétellel, hogy a szeszgyári berendezést bérlő tartozik beszerezni. Közlelbi felvilágosítás végett kérem Czibula János megbízóhoz, Rozsnyó, Gömör megye, fordulni. 4057

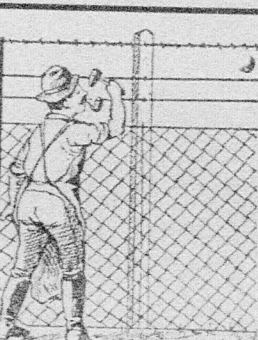
Birtok-bérbeadás

Pest megyében, 25 km. Budapesttől, 2300 hold 1200 □-os, melyből fele prima szántó, fele felüthető prima kaszáló f. év október 1-től vetéssel és takarmánnyal haszonbérbe kiadó. Érkezhetni: **Goldberger L.-nél Bugyi,** Pest m. 5600

GŐZEKE

gyártmányait ajánlja a legtekéletesebb kivitelben **Dehne Fr.** gőzekegyára Halberstadtban. A Dehne-féle legújabb 20-as, Compound, kétmozdonyu gőzekekészletről árajánlattal mindenkor készséggel szolgál

TIMÁR EDE cég,
Budapest, V., Lipót-körut 28.
mintagár magyarországi kirendeltsége. 5892

Földbirtokosok figyelmébe! ajánljuk a legolcsóbb gépsodronyfonatokat, melyeket a **Dunántúli Drótkerítésgyár, Igal,** (Somogy megye) bámulatos olcsó árakon a legjobb kivitelben szállít. Számos elismerőlevél bizonyítja gyártmányaink jóságát és tartósságát. Szállítunk mindenféle drótkerítést, tuskódrótot (1 m. 6 fillér), diszkapukat és ajtókat, nyaraló- és lakóházkerítéseket, lábtörőket, favedőállványokat, ágybetéteket (matracokat), vaságyakat, föld-, szén- és kavicsrostákat, ökörszák-kosarakat, tyukketreczeket stb. 5426

Kívánságra szivesen küldünk árjegyzéket s kész költségvetést ingyen és bérmentve. **A LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS.**

CAMPBELL

feltűnést keltő műve **AZ OKSZERU TALAJMÜVELÉSÉRŐL**
K. RUFFY PAL fordításában; megrendelhető a „Patria” r.-t. gazd. könyvkereskedésénél, Budapest, IX., Üllői-ut 25. Ára füve 3 korona 50 fillér, vászonkötésben 4 korona 50 fillér.

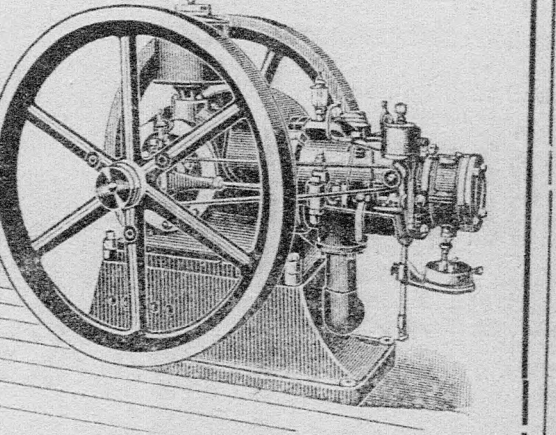
Nincs többé büz!

A **Bonodor-folyadék** a legbüzősebb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Eleg-sulyu 5 kg. csomag bérmentve 7.50 K.** (Elegendő egy évre.) 1 kg. próbacsomag **2.50 K. csomagolással, szállítás nélkül.** A Bonodor-por vizeldék azonnali szagtalanítására kitűnő szer. 5 kilós postacsomag bérmentve 7 K., 1 kilós próbacsomag 2 K., csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvétellel. Számos elismerőlevél. 5336 Vezérképviselő:

FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. sz.

:: Száritott ::
CZUKORRÉPA-SZELETET szállítanak legolcsóbban
Steiner és Wallesz
Bécs, I. Schottenring 22. 5298

Alapítási év 1884. Sörgőnyezim „Uszó” Budapest.
„SVECIA”
eredeti svéd nyersolaj-motorokat és lokomobilokat teljes jótállás mellett és gyorsan szállít
Schvarcz József és Társa
Budepest, Váci-körut 26. sz.
Gép- és szerszámtelep. Műszaki iroda. Gépszíjgyár.

Rendkívül szolid kivitel. Alacsony fordulatszám. Zajtalan, nyugodt üzem. Szabadalmazott önszabályozó olajbefecskendés. Kedvező árak és feltételek. 5496

Feltűnő olcsóárak, kényelmes részletfizetés. Darmstadti Motorgyár r.-t. Darmstadt.
Egyedlárnsító: **Geiger Henrik Kassa**
Számos előke. 3 uradaiom szállítója.
SZÁLLIT: Álló és fekvő benzín-, nyersolaj-, szivógázmotorokat, lokomobilokat. Cséplő-készleteket. Mezőgazdasági eszközöket. Víz- és szeszartá-nyokat. Kutakat és szivattyukat.
BERENDEZ: Gazdaságokban vízvezeték, villanyvilágítást, takarmánykamrákat, malmokat. Ipari-, benzín-, nyersolaj, kocsz, kőszén, kovácszén, korpa és takarmánydara-szállítás.
Aranyéremmel kitüntetve az 1909. évi wiesbadeni iparkiallításán. Képviselek koraszatnek. 5417 Költségvetés és felvilágosítás ingyen.

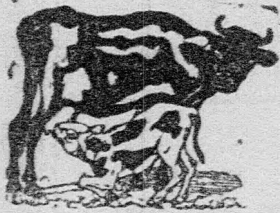
BÁMULATOSAN OLCSÓ KERITÉSEK!
Hasal gyártmány.
Rendkívül könnyen kassálható!
Számítalan elismerőlevél bizonyítja a szabadalm. **HUNGÁRIA-SODRONYFONAT** kiválósgát, mely feltűnőhatatlan. Horganyozott sodronyhból készült! Ára négyzetméterenkint 30 fillér és feljebb. Megrendelhető a kizárólagos készítőnél: **Haidekker Sándor** sodronyszövet, fonat- és kerítésgyárában **Budapest, VIII. ker., Üllői-ut 48/H. sz.** Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás! Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 5240/a

Most jelent meg mint a Köztelek különlevonata:
Kisérletek a CAMPBELL-féle talajművelési rendszerrel
Írta: **Fechtig Imre** báró
Ára 2 korona.
TARTALMA: Előszó. — 1. Luczerna. — 2. Buza. — 3. Őszi buza. — 4. Őszi rozs. — 5. Arpa és zab. — 6. Tengeri és burgonya. — 7. Takarmányrépa. — 8. Dinnye, szőlő és egyéb termények. — Zárzó.
Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazd. könyvkereskedésénél, Budapest, IX., Köztelek.

V-ik évfolyam Budapesti V-ik évfolyam
Marha- és Sertéskereskedelmi Közlöny
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Viola-utca 7. szám.
Néközlözhetlen minden földbirtokosnak, ki állathizlalással, állattenyésztéssel foglalkozik.
Az egyedüli szakközlöny, melyben az állatforgalom statisztikai adatai olvashatók.
Előfizetési ára egész évre 10 k.
Mutatóvályozmatot kívánatra kézzelgőggel küld a kiadóhivatal.

TELEFON 97-05
SERTÉSELADÁS ÉS VÉTEL
UGY SOVANY MINT HIZOTT ALAPOTBAN
A LEGJOBBAN ÉS LEGPONTOSABBAN ESZ MŐZÖLTETNEK!
URL REZSO
SERTÉSBIZOMÁNYOSNÁL
BUDAPEST, VIII.
NÉPSZINHÁZ-UTCZA 22.
POLGÁRI SERFOZDE
- BÉRPALOTA -

Gróf Teleki Arvéd
drassói uradalmában,
posta Koncza, kapható:
**Magyar faju
edzve nevelt
tenyészbikák.**

Legelsőrendű bonyhádi eredeti teheneket, friss borjakokat, hasasokat s tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben, kulansul és legelősebb árakon szállít:
Fenyves Flaschner Sándor
tehenkereskedő.
Levél- és sürgönyezim: Budapest, VII., Elemér-u. 17.
Telefon: 170-18.
Istálló: Kispeszt, Üllői-ut 4
Telefon „Kispeszt 38.“

Elsőrendű tiszta erdélyi-magyar fajta 1-2-3 éves

Ökörborjuk

bármily mennyiségben jutányos áron állandóan kaphatók

Nyegrucz és Társa
legelőgazdaságában,
Szamosujvárt.

Czím: **Nyegrucz Tódor,**
Szamosujvárt. 3315

Igen szép, válogatott vöröstarka szimmenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék ökor és üszöborjakat

ugyszintén legprimább lekötni való és

jármosókreit

legjutányosabb árakon ajánlanak

Klein Testvérek
kereskedők

Czellőmők.
Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadjatnak. 88

Vegyesek

Kitűnő legelő juhok számára, kb. 400-an, holdi bérbeadó. Levélköt: „Juhok 400“ alatt a kiadóhivatal továbbít. 4015

Eladás

Alkalmi zongoravétel.
Bösendorfer, Schweighofer, Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányú 200 forintos feljebb, Planinók 160 forintos, 250 góra vagy pianó, 250 főtől feljebb, minden árban. Zongora-, czimbalomhangolások helyben és vidéken szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöketek **REMÉNYI MIHÁLY** a Magy. Kir. Zeneakadémia szülötje, BUDAPEST, VI., Király-utca 53. sz. 1139

Préselt almásalma eladó három és négy éves, 10-12 éves, eredeti, 5 éves magánjáró garnitúra. 8 HP. Nicholson fogaskerék rendszerű, 4 éves magánjáró garnitúra. 6 HP. Shuttleworth fogaskerékrendszerű garnitúra, kúttól karban. **Friedrich Testvérek**nél, Temesvár. 5283

Gőzcséplő-garnitúrák gyártás javítva, eladók: 10 HP. Első magyar eredeti, 5 éves magánjáró garnitúra. 8 HP. Nicholson fogaskerék rendszerű, 4 éves magánjáró garnitúra. 6 HP. Shuttleworth fogaskerékrendszerű garnitúra, kúttól karban. **Friedrich Testvérek**nél, Temesvár. 5283

Tökmag. Sok éven át Általános nagy sikerrel nemesített szürke indiai Mammuth és vörös chinai kereszteléséből származó tökmagot nálam kapható. Terménye kiválóan eltartható és bőtermő, kilója 3 korona. Tarnai Bertalan földbírtokos, Apostag, Pest megye. Megrendelésért kérem e hirdetésre írvatkozni. 3897

Fényképezőgép, alkalmi vétel, esőtűmegbőli, köztük Zeiss, Görz, Voigtlander, Zeiss minimum, Palmos-Tükör reflex-kamera, Busch, Ritschel, Ernemann stb. Finom anasztigmatívul felszerelt, modern gépek, kintő állapotban, garanzálással, minden olesón eladók egyenként is, objektívek külön is. Ugyanítt Görz, Zeiss, prizmas lámpások. Radonál, Egyetem-tér 5. (Nem Egyetem-utca). 3928

Tökmag-eladás. Óriási fehér tökmag eladó, a készlet tart, kg-kint 2.50 kor-ért. Ezen vetőmag gondos kiválasztás és hosszas nemesítés eredménye. A mag kapható Weinberger Samu, Gyuláné, per Kisvárdán, szabócsmegegyel gazdaságában. 4018

Üsépítőgép, 10 HP (Clayton féle), jócskán levő eladó. Czím: Benkovits János vendéglős, Aranyosmát. 3970

Faragott löly épületfát, faragott és gömbölyű oszlopokat, 2 löly tévirda-oszlopokat, 2 méter hosszúságú hasított téglaszőlőkarokat megrendelésre szállít a nagyszalánczi uradalom erdőhivatala. Nagyszaláncz, Abaujtorna m. 4027

Egy szép és jó kú, 295 magyar holdas birtok eladó az Erdemélen, holdja 600 (hat száz) koronáért. Előnyös törlesztéses bankiherrel. Czím: Mayer Emilné Debreczen, Péterfa-utca 16. szám. 4040

Faeladás. Eladó háji Patay gazdaságában kb. 60 tönör m³ tölgyfa és pedig: 10 cm. felüli átmérettel 7.5 m³, 20 cm. felüli átmérettel 12-13 m³, 30 cm. felüli átmérettel 14-15 m³, 40 cm. felüli átmérettel 16 m³, 50 cm. felüli átmérettel 17-18 m³, 60 cm. felüli átmérettel 19 m³, összesen 61 m³, a fatestek 200-601 800 cm. hosszúak. Az eladás tárgyában értekezhetni a tulajdonossal (BÁJ, Szabolcs megye), vagy pedig Gyurkovics Jenő intézőnél Bénye, u. p. Monor. 4038

Egy alig használt Cormick-féle „Senior“ tengertiteltő gép, egy „Ohio 18“ tengersiztartó és egy Hoffner-féle köves daráló jutányosan eladó. Czím a kiadóhivatalban. 4058

Olcsó vétel. 123 hold szántó, Mikola vasutállomás, 14 hold buza, 33 hold zabvetéssel, lóherével, cselédlak, szin, ismétlővel s építési anyagokkal 3500 forintért, 19 hold csorjás 3500 forintért pár ezer forint ellátással, törlesztéses kölcsönrel a hátraléka 5%-al azonnal átvehető. Dr. Kérészy Sándor földbírtokos, Sárospatak. 4065

Nincs több tőti a tyúkiban, szabadalomra elfogadott „Féregmentesítő“ használatával. **Kendermágyos** Plymouth-Rock fajtyúk, ezek termékeny tojást kaphatók. Árjegyzék ingyen. Miklóssy A. Nagykanizsa. 4058

Gróf Teleki Arvéd
drassói uradalmában,
posta Koncza, kapható:
Silver mine teher és prairie
királyné amerikai lófogó,
Sághi, putyi, székelgy
tengeri-vetőmag.

Most jelent meg!
Ujdonság!
KONYHAKERTI
NOVÉNY-TERMESZTÉS
Írta: **Németh József**
m. kir. főkeresztés, a bajai m. kir. kertészsegőgőd-iskola vezetője.
Ára bérmentes küldéssel 1 korona, mely összegnek előzetes be-küldését kérjük, mert utánvételt 45 fillérrel drágább. Megrendelhető a „Patria“ r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.
A világ legjobb vízszivattyuja

OTTO BÖTTGER motor-és gépgyára DRESDEN-A 28.
Vezérképviselet: Rubin Miklós mérnök, Budapest, VIII., Eszterházy-utca 20. sz. Kérjen prospektust és katalógust. 330

valódi aszfalt tetőlemez szállít és fedéseket vállal
Kollár Ferenc és Tsa
fedélmeggyára
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Jégyártó-és hűtőgépek
szerkezetét és azok kezelését. Írta: Simonffy Béla. Ára bérmentes küldéssel 2 kor. 29 fill. Kapható a „Patria“ r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

NEMESI BIRTOK,
600 magyar hold, ebből 300 hold szántó, a többi rét, erdő és legelő, 8 hold bőséges, csinos urlak kellő gazdasági épületekkel ellátva, jövedelmező körkemeny-téglagyár felszereléssel 165 000 forintért. Dunántul eladó. **Österreicher Bernát,** Budapest, Rottenbiller-u. 5. a. Telefon 133-44. 3955 d

Szilárd Gyula
a csákvári földm.-isk. tanárának nélkülözhetlen kezikönyvei:
Mezőgazdaságtan. I.
Általános és különleges növénytermelés. Füze K 3.-, köve K 4.-
Mezőgazdaságtan. II.
Állattenyésztés. — Üzletvitel. Füze K 3.-, köve K 4.-
Szőlő és pincze. 71 ábrával. Füze K 4.-, köve K 5.-
Szőlőművelés és borgazdaság. 181 ábrával. — Köve K 10.-
A pinczegazdaság mellékkeinek értékesítése. Füze K 1-50
Méhészet. 19 ábrával. Füze K 1.-
Kaphatók a „Patria“ részv.-árs. könyvkereskedésében Budapest IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

JÉG-gyártó gépek, tejmélyhűtők gyors szállítása!
Olcsó árak! 5499
Richter Armin
okl. gépészmérnök,
Budapest, VI., Hajós-u. 31.

Most jelent meg!!!
A községi bíróság eljárása az erdei, mezőrendőri és eselődügyi bírá-gások körül. Szerkesztette Geréb Béla.
Ára 6 korona.

Gyore, pontos, olcsó földmérés
viágóru szabadalom 18 állásban.
Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA
kapható Stádel gépgyárban. Győrött.

Akar Ön a gazdasági termények és termékek beszerzését és értékesítését módjával megismerkedni? Ha igen, úgy ajánljuk Krolopp Hugó

MEZOGAZDASÁGI KERESKEDELEMTAN
című kézikönyvének beszerzését. E sz. kézikönyv új, olcsó kiadása a legújabb állapotban tárgyalja az összes erre vonatkozó kérdéseket. Ára az 524 oldalra terjedő vastok kötetnek 6 korona. Megrendelhető a „Patria“ r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Szövetkezeti 4 szobás házrész,

teljesen modern lakás, a főváros budai részén eladó. Czím a kiadóhivatalban „Szövetkezeti ház“ jel alatt.

Az állatok adásvételével foglalkozó gazdákknak nélkülözhetetlen
Dr. Hutya Ferenc:
Törvényszéki állatorvostan
című szakkönyve, mely részletesen ismerteti a különböző ügyleteknél kövendő eljárásokat és főleg tájékoztatja a gazdaközön-séget a szavatosságból folyólag őket terhelő kötelezettségek, illetve az őket megillető jogok terjedelme és utóbbiak érvényesítésének módzatai felől.
A könyv ára vászonba kötve 10 korona. Megrendelhető a „Patria“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

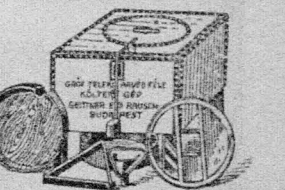
Préselt szalma
körülbelül 2000 q buzaszalma 1908. évi, ab vasutállomás Apátkeresztur, q-kint 3 korona. Körülbelül 6000 q buza- es rozsszalma 1909. évi, ab vasutállomás Székelyhid és Erdmihályfalva, q-kint 4 korona. Ugy vagononként mint nagyobb tételekben kapható, vagonba rakva, vevő ponyváival leköve, vételár előre megfizetése mellett. **Uradalmi szaktartóság, Székelyhid.** 4014

Idegen szavak és nevek szótára.
A gyakorlatban előforduló idegennyelvű szállóigék, szólások s rövidítések magyarozatával szerkesztette **Kelemen Béla.**
Ára 4 korona, mely összegnek előzetes bekioldése esetén bérmentve szállítja a „Patria“ r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

LEGYEK
konyhából, kamrából, mészárszékből, istállóból, vágóhidról biztosan elűzetnek, ha a falakat **LEGY-BONODORRAL** meszeljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 m²-méterre, 5 kg. leírással 6 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető **FODOR FERENCZ**nél Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. Számos elismerőlevél. 5387

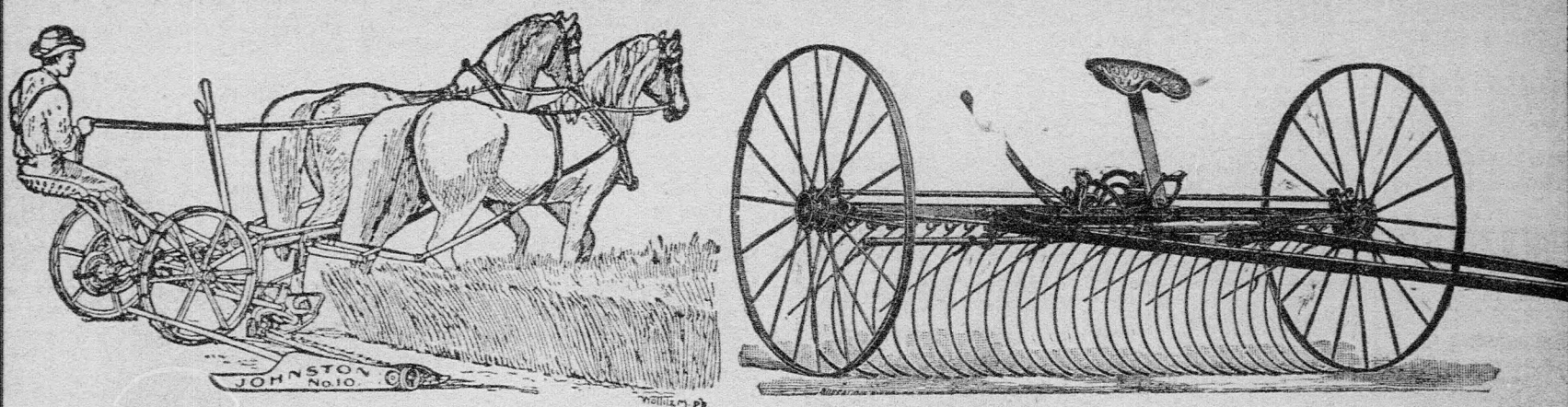
Gróf Teleki Arvéd
drassói uradalmában,
utolsó posta vasutállomás **Koncza**
gazdasági gépei:
Uradalmi kétsoros 24 tárcsás boronák.
Egysoros 6, 10, 14 tárcsás boronák.
Egy sorközt művelő tengerikapák.
Gabonakapálókékek kézierőre.
Gyomirtók.
Tengeriszárlevágó-gépek.
Különös erős költősekek.
4-féle működésű fogas csőboronák.
Kéregképződést elkerülő csöves hengerek.
Lámpásnélküli melegvízfűtésű baromfikeltetőgépek. 5201 b

Préselt buzaszalmát és zabszalmát
szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban
Ehrenreich Béla
Bajmók Bácska). 6830

RATTO
Phosphor-pasta PATKANYOK
teljes kiposztításra szavatosság mellett 5vegekben 50 fillér, 80 fillér és 1 korona 50 fillér.
DETSINYI FRIGYES
Budapest, V., Marokkól-u. 2

30 kor.
divatos férbütyök mérék után, remek szabás, nagy szövetből, László Sándor, Budapest, Erzsébet-körút 1. sz. L. em. Vidékre márk bérmentve.

Mindenkinek el kell ismerni, mert a tapasztalat és a mult bizonyítja, hogy **a legjobb**

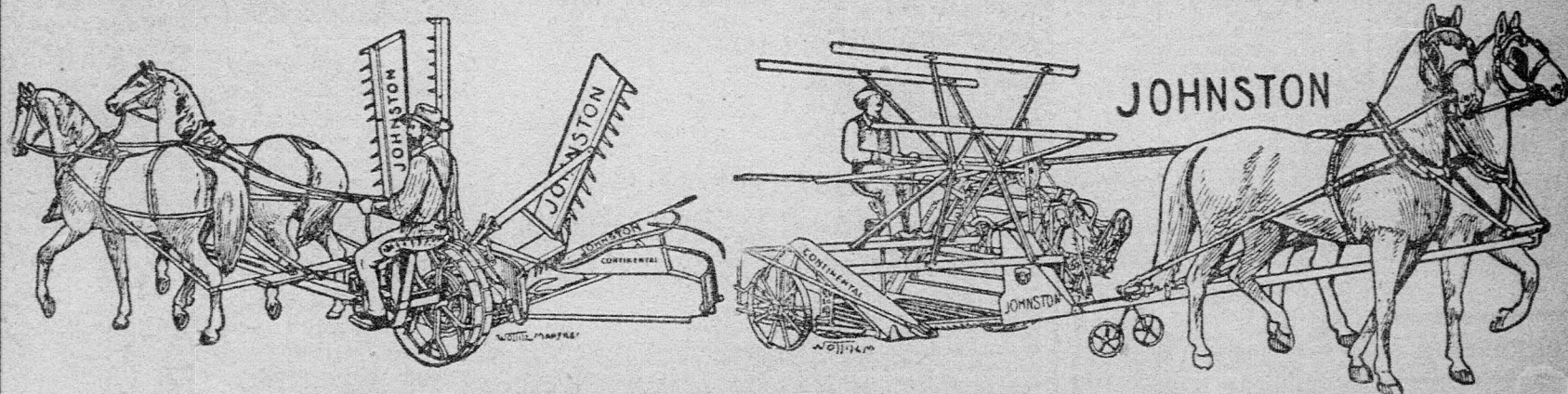
fűkaszálók és aratógépek a

“JOHNSTON HARVESTER CO.”
AMERIKAI GYÁRTMÁNYAI.

Mielőtt szükségletét fedezi, kérjen árajánlatot és leírást „Johnston” gyártmányairól

BÄCHER-MELICHAR .....
cégtől

BUDAPESTEN, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68.

GÖZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**, épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez elvállal **WOLFF ERNŐ** gőzszántási vállalkozó **Budapest-Kelenföld.**

Gróf Károlyi László ur ömeltósága felgyői uradalmában **22 darab tenyészképes fekete**

mangalicza kan

eladó. Bővebb felvilágosítást ad **Urad. tisztartóság, Felgyő, u. p. Csongrád.** 5497

Eladó 1 darab 2 éves, szépen fejlett tisztavérű montafoni tenyészbika

a **lőrintei uradalomban.** Érdeklődők forduljanak az **uradalom intézőségéhez Lőrinte, u. p. Devecser, távirdaállomás Ajka, Veszprém megye.** 5504

Napszámos-jegyzékek

fűzve, valamint kötve is készletben vannak az alábbi terjedelem, illetve árak szerint:

10/15 nagyságban, zsebbenhordozható alak 15 ives terjedelemben vászonba kötve	K 2:10
15/20 nagyságban 50 ives terjedelemben vászonba fűzve	K 3:20
15/23 " 100 " " egész vászon kemény kötésbe kötve, ugró háttal	K 5:30
19/26 nagyságban 50 ives terjedelemben vászonba fűzve	K 3:60
19/26 " 100 " " egész vászon kemény kötésbe kötve, ugró háttal	K 5:80

Beszerezhetők a „PÁTRIA” Irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomtatványkezelő osztályában Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

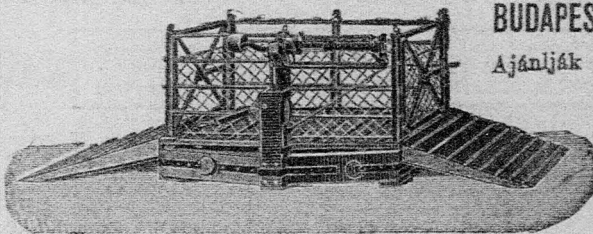
SCHEMBER C. és FIAI

csász. és királyi udvari
HIDMÉRLEG- ÉS GÉPGYÁR

BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 59.

Ajánlják legjobb szerkezetű tizedes- és tolosúly-marha- és szekér-hidmérlegeiket. Önműködő mérleg-szerkezetek.

Kívánatra különleges ajánlatot szolgálunk.

Gazdasági nyomtatványokból mintávekkal és árjegyzékkel megkeresésre szívesen szolgál a „PÁTRIA” r.-t. nyomtatványkezelő osztálya, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

Eladó a **ladánkai gazdaságban** bérlet megszüntése miatt

150 drb 3-4 éves, kiváló szépen fejlett magyar fehér finó, valamint 2 garnitúra cséplőgép elevátorral.

Megtekinthetők **Ladánkai gazdaságban**, vasútállomás **Borosjenő.** Bővebb felvilágosítást, kívánatra állomásra kocsit küld **özv. Löwinger Ignáczné gazdasága Gurba, u. p. Borosjenő.** 5503

Gyöngytengeri

csalamadé vetésnek, magzsükséglet katasztrális holdanként 50 kg. Igen levélűs, 3 méter magasra nő, míg a kevés készlet tart, kapható métermázsanként 22 koronáért **Solymos Gusztáv törökbecsei gazdaságában.** 4087

A Mac Laren-féle magajáró gőzeke

magyarországi vezér- **Fleischl Samu** czégnél, **Budapest, V., Szabadság-tér 16.**

Mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen első díj (állami nagy aranyérem)!

5878

Aranyérem az ujezealandi nemzetközi kiállításon!

A magyar talajviszonyokhoz alkalmazottan tökéletesítve!

Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltséggel!

(Holdanként 5:40—7:65 korona.) **Egyszerű kezelés, szolid munka!**

Körültekintő képviselők: Bihar megyei gazdák ár- és hitelintézete, Nagyvárad, Dunántúli agrárbank és társaságai r.-t. Kaposvár, Ehler Antal és Fia, Győr, Engl Adolf, Gyöngyös, Forgalmi bank, Debrecen, Kovács Soma és Társa, Arad, Lederer Leó, Zombor, Lichtmann Vilmos, Nyíregyháza, Mayer Lajos, Delta, Singer Zsigmond, Nyitra, Weinberger Ferencz, Nagykároly.

Bővebb felvilágosítást szívesen nyújt fenti vezérképviselet.

Megrendelték: Lossonczy Mihály államtitkár, Abádszalók, Tiszadobi bér gazdaság, Spitzer Testvérek, Tarnaszentmiklós, Szilassy István, Tiszaderzs, Windisch János, Szajol, Solymos Gusztáv, Törökbecse, Schwarz Gyula Kenéz, Háy Agost, Magyarbányhegyes, Schreiber Testvérek, Homok, Rosenfeld Sándor, Tiszaderzs, Haraszty és Rosenthal, Békéscsaba, dr. Adam Sándor, Mezőtúr, Rónay Jenő, Kis-Zombor, dr. Hirsch Alfréd, Adonyszabolcs, Leopold Gusztáv, Sárszentgöta, Schwarz Ferencz, Maeskas, Szabadhegyi Géza, Illye, Fricke Emil, Györsövényháza, Makói püspöki uradalom, Makó, Ráczó Zoltán, Kenderes, Podra László, Kisujszállás gróf Szapáry György, Tiszaroff stb.

Számos kül- és belföldi elismerő nyilatkozat!

Bérlevelek

magyar, német és tót szöveggel állandóan raktáron vannak a „PÁTRIA” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomtatványkezelő osztályában Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

„Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)